

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, petek 1. januarja 1937

Cena posamezni številki din 150

Z nespremenjenim programom!

Z borbenostjo v novo leto! — Tako smo zapisali lani na čelo našega noveletnega uvodnika. Po letu dni pa bi mogli to naše novoletno geslo izpopolniti samo s tem, da treba vstopiti v novo leto še z večjo borbenostjo!

Kajti vsa lanskeletna bilanca bojev in prizadevanj vseh slovenskih gospodarskih stanov dokazuje, da si je treba tudi vsako drobtinico pravic priboriti in da ni računati s tem, da bi že uvidevnost odločujočih odpravila vsaj najtežje napake, ki tarejo vse naše gospodarstvo.

Predvsem pa se moramo zavedati, da ni niti misliti na to, da bi se rešili tudi največjih napak našega pretiranega centralizma, če se ne bomo proti njemu borili še z večjo odločnostjo ko dosedaj. Saj smo še lani doživeli, čeprav se je tudi z najbolj odločujočih mest že ponovno priznalo, da je ta centralizem napačen, da se je ta centralizem še povečal, ne pa zmanjšal. Tako smo lani doživeli centralizacijo nekaterih banovinskih trošarin, tako nas skoraj vsak teden preseneča z vestjo o nameravanem novem centralističnem fondu. Tako tudi vsa javna dela, vse državne investicije dokazujejo, da se je centralizem že tako toplo vgnezdil, da se bo umaknil s svojega toplega kotlička le po najtežjem boju.

Ta boj moramo ne samo sprejeti, temveč ga tudi zmagovito izvajati. Ne le zaradi življenjskih interesov Slovenije, ne le zaradi vsega našega gospodarstva, temveč tudi zaradi nam vsem drage Jugoslavije, ki baš zaradi tega nesrečnega in nad vse nesposobnega centralizma ne more napredovati, kakor bi morala. Ni druge poti za nas in za vse, ki v resnici ljubijo Jugoslavijo, kakor da tako dolgo nadaljujemo boj proti centralizmu, dokler ga ne vržemo. Tu ni mogoč noben kompromis, ker bi vsak kompromis pomenil izdajstvo pravične stvari.

Za vsako dobro reformo nedostopni centralizem nam sam narekuje novoletno geslo, da vstopamo v novo leto še z večjo borbenostjo ko doslej. To geslo pa nam narekuje tudi ljubezen do slovenskega gospodarstva, ki živi danes v tako težavnih razmerah.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju Rudolfa Partha, posestnika in gostilničarja na Muti ter njegove žene Marije Parth. Konkurni sodnik Frane Zörer, upravnik mase Maks Menhart, namestnik javnega notarja v Marenbergu. Prvi zbor upnikov dne 5. januarja ob 11. Oglasitveni rok do 30. januarja. Ugotovitveni narok dne 8. februarja ob 10.

Stanje naših kliringov koncem septembra

Poročilo Narodne banke o stanju našega gospodarstva v 3. četrtletju, se je stanje naših kliringov v 3. četrtletju spremenilo tako-le:

Švicarski kliring se je dvignil

Srečno in veselo Novo leto
želi vsem naročnikom in bralcem

»Trgovski list«

„Trgovski list“ v novem letu Vsem zavednim trgovcem in slovenskim gospodarskim ljudem

Priznanja, ki smo jih vse leto dobivali ustno in pismeno za svojo zvesto borbo za pravice in koristi slovenskega gospodarstva in še posebej slovenskega trgovstva, so nad vse jasen dokaz, da je bilo naše delo pravilno in da moremo ob koncu leta podajati bilanco svojega dela naravnost z zadoščenjem.

Zato nam tudi ni treba še posebej poudarjati, da bo »Trgovski list« tudi v novem letu ostal tej svoji osnovni nalogi, da je glasilo slovenskega gospodarstva, zvest do skrajne doslednosti. Ne samo to! Skusali bomo, da bomo v novem letu tej svoji najvišji nalogi zvesti še v večji meri in da bomo še z močnejšimi argumenti, s še bolj odločno besedo branili pravice slovenskega gospodarstva, ki se mora danes boriti že za svojo eksistenco.

Trdno smo prepričani, da bomo mogli ta svoj cilj tudi doseči, ker bo v novem letu materialna podlaga »Trgovskega lista« še mnogo bolj utrjena ko v prejšnjem letu. Lastnik »Trgovskega lista« je danes zadruga »Konzorcij Trgovskega lista«. Trgovci sami so s tem tudi lastniki svojega glasila. Z zadoščenjem moremo tudi ugotoviti, da se naše trgovstvo pomembnosti tega lastništva tudi zaveda in že danes je število združnikov tako lepo, da moremo z največjimi upi gledati v bodočnost. In kar nas mora zlasti veseliti, je to, da so združeni v novi zadrugi trgovci iz vse Slovenije, pristaši raznih naziranj in raznih skupin! Vse razlike in vsa nasprotstva ugasnejo, kadar gre za »Trgovski list«, ki je dejansko ono glasilo, ki združuje vse slovenske trgovce in vse slovenske gospodarske ljudi.

Kajti tudi tej svoji visoki nalogi bo ostal »Trgovski list« vedno zvest, da ne bo le glasilo trgovstva, temveč da bo tudi glavni organ solidarnosti slovenskih gospodarskih stanov, da bo vedno v službi vsega slovenskega gospodarstva. Kolikor bo le v njegovi moči, hoče »Trgovski list« s tem pripomoči, da pridemo do slovenskega enotnega gospodarskega programa in da bo tudi v našem javnem življenju zavladala ona solidarnost, ki je z ozirom na našo maloštevilnost in na težke razmere naravnost edina možnost za naš obstoj.

Programatično se »Trgovski list« torej ne bo izpremenil, ker se izpremeniti ne more, ker je ves njegov program tako tesno

in trdno zvezan s slovenskim gospodarstvom, da je ta program že postulat slovenskega gospodarstva.

Nič manj odločno ko v preteklem letu pa se bo »Trgovski list« boril tudi za napredek slovenskih gospodarskih organizacij in za širjenje stanovske zavesti slovenskih trgovcev. Ta zavest je potrebna ne le zaradi ozkih stanovskih interesov, temveč tudi iz splošnih ozirov, ker se more le stanovsko zaveden trgovec, ki se opira na svoje močne organizacije, uveljaviti v javnem življenju tako, kakor je to v interesu celote. Proti vedno močnejši birokratizaciji javne uprave morejo nuditi pomembno protitež le močne gospodarske, strokovne in stanovske organizacije. Naj se tega gospodarski ljudje vedno krepko zavedajo!

Uspeh teh organizacij pa je v mnogem odvisen od tega, če se morejo opreti na dobro in razširjeno glasilo. Zato mora biti v novem letu prva in najvišja naloga vseh zavednih trgovcev in vseh slovenskih gospodarskih ljudi, da delajo za razširjenje in za zboljšanje »Trgovskega lista«. — »Trgovski list« z vso odločnostjo za interese slovenskega gospodarstva, slovenski gospodarski ljudje pa z vso odločnostjo za »Trgovski list«! V tej medsebojni zvestobi je pot do zmage!

»Trgovski list« se bo tudi potrudil, da bo to nalogo gospodarskim ljudem čim bolj olajšal in zato bo gledal na to, da se zboljša svojo vsebino in da nudi svojim naročnikom vse, kar morejo pričakovati od svojega stanovskega glasila.

Zapostavljanje slovenščine

Pred nami leži dopis, ki ga je poslal »oddelek kontrole mer v Ljubljani«, pardon — Odeljak kontrole mer — na neki naslov v Ljubljani, da ta informira stranke o žigosanju mer.

Oddelek mer torej želi doseči od naslova neko ugodnost in že s tem je po starih in dobrih trgovskih tradicijah dolžan, da piše naslovu čim bolj razločno in jasno. V Ljubljani mora zato pisati v slovenščini in ne v srbohrvaščini. Pa tudi brez ozira na vse trgovske principe velja tudi za ta oddelek določilo na-

od 2/2 na 3/5 milij. din, dočim je koncem 3. četrtletja znašal le še 163.000 din.

Vse naše terjatve so znašale koncem septembra 4301 milijona din, naši dolgovi pa 3692, da je bil naš saldo aktiven za 709 milijona din.

V ta namen bomo uvedli v novem letu

posebno rubriko »Davčni svetovalec«.

V njej bo dobil vsak naročnik odgovor na vsako vprašanje v davčnih zadevah. Rubrika »Davčni svetovalec« bo stalna, in sicer v vsaki redni tedenski izdaji.

Da ustrežemo ponovno izrečeni želji naročnikov, ki žele, da prejmejo nedeljsko številko že v nedeljo, bomo po novem letu izdajali »Trgovski list« v ponedeljkih, sredah in petkih, mesto v torkih, četrtek in sobotah ko doslej. S tem bo omogočeno, da bo vsak naročnik gotovo prejel »Trgovski list« že v nedeljo.

Potrudili pa se tudi bomo, da zboljšamo dostavo lista in uvedli bomo tudi druga zboljšanja, če nas bodo seveda tudi naši naročniki podpirali tako, kakor bi bilo želeli.

Zlasti pa prosimo vse trgovce in vse gospodarske ljudi, da nas redno informirajo o vseh zanimivostih iz svojega poslovnega življenja in da nam poročajo tudi o vseh težavah, ki se delajo v trgovini in napredku slovenskega gospodarstva. Vez med »Trgovskim listom« in slovenskimi gospodarskimi ljudmi mora biti čim bolj živa in intenzivna, ker le v tem primeru more tudi »Trgovski list« s polnim uspehom braniti interese trgovcev.

S še večjo odločnostjo in še večjim uspehom ko v preteklem letu mora v bodočem »Trgovski list« braniti interese slovenskega trgovstva in vsega slovenskega gospodarstva. Le od zavednosti slovenskih gospodarskih ljudi je odvisno, če se mu bo ta naloga tudi v polni meri posrečila!

sijo davkoplačevalci »vljudno« za prihod uradnika od oddelka v slovensčini. Oddelek torej ve, da mora s strankami občevariti v slovensčini. Kljub temu pa krši to svojo dolžnost ter pošilja slovenskim strankam neslovenska obvestila! Moramo oddelku mer že povedati, da se moti, če misli, da bo slovenska javnost to omalovaževanje slovenščine dopuščala! Tega zapostavljanja slovenščine je slovenska javnost sita že čez glavo.

Če pa že pošilja »odeljak mer« slovenski vzorec, potem se naj vsaj toliko potruži, da je spisan v pravilni slovensčini. Odločno pa odklanjamo slovenske vzorce, ki pačijo — hote ali ne hote — naš jezik.

Končno si dovoljujemo pripomniti še eno. Na obvestilu je tudi stampiljka urada. »Propisno« na eni strani državnega grba v cirilici, na drugi v latinici. Toda brez slovenskega napisu! Tudi proti temu moramo protestirati, zlasti če gre za urad, ki že v naslovu kaže, da spada pod banko upravo Dravske banovine.

Končno pa bi pripomnili še eno! V uradne akte ne spada izraz »vljudno«, pa tudi če kdo kaj prosil! Vljudnost ne povečuje utemeljenosti prošnje, temveč je vse odvisno le od tega, če je prošnja po zakonu utemeljena. Moramo pa tudi reči, da je ta dostavek »vljudno« čisto odveč, ker se v Sloveniji sploh nikjer ne obrača na urade nevljudno.

† Ravnatelj Fran Novak

Ni še dolgo, ko smo s hvaležnim priznanjem pisali o osemdesetletnici ravnatelja Frana Novaka, ko nas je že zadela težka dolžnost, da pišemo nekrolog o očetu slovenske stenografije.

V sredo zjutraj je v zgodnjih jutranjih urah v 81. letu svoje starosti za vedno zatisnil svoje blage oči Fran Novak, gimnazijski ravnatelj v p.

Rojen 22. oktobra 1856 v Mengšu je l. 1877. z odličnim uspehom dovršil gimnazijo, pet let kasneje pa tudi univerzo in naslednje leto še državni izpit iz Gabelsbergove stenografije. L. 1886. je dobil splentsko mesto v Ljubljani, bil kasneje premeščen v Novo mesto, prišel nato v Kranj, odkoder je prišel na l. drž. gimnazijo v Ljubljano, na kateri je postal l. 1917. ravnatelj. Na tem mestu je ostal do l. 1924., ko je stopil v zaslužni pokoj.

Pokojni Fran Novak je bil odlični pedagog, pravi oče svojim učencem, ki je baš zato tudi vedno dosegel lepe učne uspehe. Kot človek je bil Fran Novak nad vse dobrega srca, vedno plemenitega mišljenja, a pri tem vedno značajan in zvest sin svojega naroda.

Po pravici je zato tudi užival povesod iskreno spoštovanje in velik ugled.

Trajno mesto v zgodovini slovenske kulture pa si je pridobil kot oče slovenske stenografije, ki jo je dvignil na tako visoko mesto, da se more meriti z vsako drugo.

Slovenski narod bo ohranil zato Frana Novaka vedno v hvaležnem in nepozabnem spominu!

Jubilej zaslužnega dela

15letnica Društva bančnih zavodov v Ljubljani

Širši slovenski javnosti je sicer delo in stremiljenje Društva bančnih zavodov manj znano, tem bolj pa cenijo to delo naši strokovnjaki in vodilni možje našega denarništva, ki so v vseh teh težkih polovnih letih našli baš v Društvu bančnih zavodov svojo najkrepkejšo oporo. Smoteno, na podlagi tehtnih preudarkov in temeljitega poznavanja razmer, je društvo vedno uravnavalo svoje delo ter obvarovalo slovensko denarništvo pred marsikaterim udarcem, če pa je teh ni moglo preprečiti, pa je vsaj posledice teh udarcev kolikor je sploh bilo mogoče omililo. In teh udarcev ni bilo malo, ker je vladala — kakor se to čudno in neverjetno sliši — tudi na vplivnih mestih vedno neka animoznost proti slovenskim denarnim zavodom. Krepka organiziranost slovenskega denarništva je bila nekaterim trn v peti, ker so bili mnjenja, da je ta organizacija kriva, če je bil včasih v Sloveniji odpor proti raznim centralističnim zabodam premočan. Danes, ko preživlja slovensko denarništvo največjo krizo in že skoraj katastrofo, vlada v Sloveniji prepričanje, da je baš ta animoznost oni zadnji razlog, da se slovenskemu denarništvu ni pomagalo niti v najmanjši meri. Morali bi že skoraj reči, da je bil polom slovenskega kreditnega združništva za nekatere pravi triumf.

V takšnem ozračju je seveda bilo delovanje Društva bančnih zavodov še posebno težko in zato je vsak njegov uspeh ceniti tem

više. Zato pa je le naravno, če so ob 15letnici društva naši prvi gospodarski ljudje in naši prvi finančni strokovnjaki izrekli društvu svoje priskrbe čestitke in svoje iskreno priznanje.

Trgovski list se tem čestitkam v celoti pridružuje v želji, da bi plodonosno delo društva čim prej izvedlo slovensko denarništvo iz krize, da bo zopet poslovalo tako v redu ko nekdanj v korist naroda ter države.

Svojo 15letnico je proslavilo Društvo bančnih zavodov s slavnostnim občinim zborom, ki je bil v torek dopoldne v slavnostni dvorani Zbornice za TOI. Občnega zbora so se udeležili zastopniki naših prvih denarnih zavodov, a tudi zastopniki našega kreditnega združništva ter tudi naši prvi gospodarski delavci. Vse te naše vodilne gospodarske ljudi pa je združevala ena volja, da mora slovensko denarništvo premagati vse težave in da bodo temu cilju služili vsi zvesto in solidarno. Tako je bil jubilejni občini zbor Društva slovenskih bančnih zavodov tudi lepa manifestacija solidarnosti slovenskih gospodarskih ljudi, po zaslugi številnih in odličnih gostov iz Zagreba, Beograda ter drugih mest pa tudi lepa manifestacija solidarnosti jugoslovanskih denarnih zavodov.

Občini zbor je otvoril predsednik društva dr. Slokar z naslednjim govorom:

Govor predsednika dr. Slokarja

Gospod ban, spoštovana gospoda!

Sestali smo se, da praznujemo 15letnico delovanja Društva bančnih zavodov v Ljubljani. Petnajst let življenja ne pomeni mnogo. Nasprotno pa predstavlja 15 let intenzivnega dela dolgo razdobje, zlasti, če se je vršilo ne samo v normalnih razmerah, ampak tudi v zelo burnih in skrajno težavnih časih, ki so stavliali na denarne zavode in njihove organizacije izredno velike zahteve. Sedaj, ko so se razburkani valovi polegali in se že vidijo konture novega koristnega poslovanja, je prav, da se ozremo nazaj na preteklo dobo dela. Iz zgodovine črpamo nove nauke, izkušnja nas uči, kaj celo življenje in vse življenjsko delo sloni na znanju, ki izvira iz rezultatov prejšnjega človeškega udejstvovanja. Radi tega je tudi uprava našega društva sklenila, da se ta obletnica proslavi. Meminisse javajiti!

Ko otvarjam to slavnostno sejo, smatram za svojo prvo dolžnost, da se spomnim našega priljubljenega kralja in naše vzvišene dinastije, pod katero je naša domovina dosegla ogromen napredek na vseh poljih kulturnega in gospodarskega razvoja.

Naj živi kralj Peter II., naj živi naš vzvišeni kraljevski dom! (Živahni živio-klici!)

Prosim za pooblastilo, da dopolnim naslednji brzojavki:

Njegovo Veličanstvo kralj Peter II., Beograd.

Ob priliki proslave petnajstletnice delovanja Društva bančnih zavodov v Ljubljani prosimo Vaše Veličanstvo, da izvolite sprejeti izraze naše globoke vdanosti in neomejene zvestobe.

Njegovo kraljevsko Visočanstvo knez Pavle, Beograd.

Ko proslavljamo danes petnajstletnico društva bančnih zavodov v Ljubljani, prosimo Vaše kraljev-

ske Visočanstvo, da izvolite sprejeti izraze naše globoke vdanosti. (Odobranje.)

Spoštovana gospoda!

Ne smatram za potrebno, da bi podrobno razmišljal 15letno delovanje našega društva, ker vsebuje tiskano poročilo strujen oris vseh važnejših dogodkov v tem času. Neomenjena pa ne sme ostati solidarnost, ki je obstajala posebno v težkih časih med strokovnimi organizacijami bankarstva vse kraljevine. Vse te organizacije so delale složno, posvetovala so se na skupnih sestankih o vseh važnih in akutnih vprašanjih in spoznavno so postopale pri vseh korakih, ki so bili potrebni. Toda zavest vzajemnosti se ni omejevala na banke, temveč se je raztezala tudi na ostale denarne zavode, na regulativne hranilnice in kreditne zadruge, ki so zlasti v Sloveniji zelo pomemben faktor narodnega gospodarstva.

Važnost in neobhodno potrebo funkcij organiziranega kreditnega sistema so začutili vsi pridobitni sloji v polnem obsegu šele takrat, ko je splošen val nezaupanja paraliziral njegovo normalno delovanje in ga do skrajnosti ogražal.

Ni ga človeka, ki ne bi bil interesiran na obstoju in normalnem funkcioniranju kreditnega sistema, ki naj zbira prihranke poedincev in jih uporabi za pospešitev gospodarskega dela vseh strok. Od tega ima korist kmet, delavec, trgovec, industrialec, kakor tudi vsak posameznik. V tem pogledu so vsi poklici združeni v eno tesno interesno skupnost.

To koristno delo v prid splošnosti hočemo z vso vmeno nadaljevati. (Odobranje.)

Srečen sem, da morem na tej proslavi priskrbeno pozdraviti bana Dravske banovine g. dr. Marka Natlačen, ki zastopa obenem tudi zadržanega ministra za trgovino in industrijo gosp. dr. Milana Vrbanića, finančnega direktorja

Avgusta Sedlarja kot zastopnika ministra za finance Dušana Letice ter načelnika dr. Rudolfa Marna. Nadalje imam čast pozdraviti viceguvernerja Narodne banke dr. Iva Belina, ki ga vsi poznamo kot odličnega strokovnjaka na polju denarništva; prav priskrbeno pozdravljam zastopnika župana bele Ljubljane obč. svetnika in predsednika Mesne hranilnice dr. Joso Kamušića. — Moji posebno priskrbeni pozdravi veljajo našim dragim kolegom - delegatom bratskih združenj iz Beograda in Zagreba ter zastopniku Zveze jugoslovanskih hranilnic.

Zahvaljujem se najtopleje predstavnikom vseh gospodarskih or-

ganizacij in ustanov, ki so nas počastili s svojo prisotnostjo na tej proslavi, in sicer predsedniku Zbornice za trgovino, obrt in industrijo Jelačinu, zastopniku borze dr. Windischerju, podpredsedniku Zveze industrijev Praprotniku, predsedniku Zveze trg. združenj Kavčiču in zastopniku Združenja trgovcev Medenu.

Končno pozdravljam vse ostale odličnike ter zastopnike našega tiska, ki so pri vsaki priliki pokazali veliko razumevanje za gospodarska vprašanja.

Dobrodošli nam vsi dragi gostje! (Glasno odobranje.)

Kot prvi se je zahvalil za pozdrav

ban dr. Natlačen,

ki je med drugim dejal:

K 15letnemu jubileju, ki ga danes slavite, čestitam najlepše tako v svojem imenu ko tudi v imenu g. ministra za trgovino in industrijo dr. Milana Vrbanića, ki me je v to posebej pooblastil.

Tem čestitkam pa pridružujem tudi željo, da bi Vaše društvo tudi nadalje tako uspešno uspevalo in da bi tudi v bodoče prinašalo naši ožji in širši domovini enako lepe in tudi še lepše uspehe.

Kar je kri v človeškem telesu, to je denar v narodnem gospodarstvu. Ni zdravja in ni življenja, če kri redno ne cirkulira. Prav tako pa ni ne zdravja in ne življenja v narodnem gospodarstvu, kadar denar redno ne cirkulira.

Vaše društvo je društvo bančnih zavodov, ki imajo to težko nalogo, da regulirajo cirkulacijo denarja. Kako težke razmere utegnejo nastati, če je ta regulacija ustavljena, kažejo dovolj jasno motnje, ki jih danes preživljamo in iz katerih se še nismo mogli izkopati. Želim zato, da bi Vaše društvo doseglo svoj cilj in pripomoglo, da pridemo do boljših časov.

Zaslužno in koristno delo Vašega društva pa je doživelo priznanje tudi na najvišjem mestu. Kakor mi je malo prej sporočil trgovinski minister dr. Vrbanić, je bil danes podpisan ukaz, s katerim se odlikujejo naslednji funkcionarji Vašega društva:

z redom jugoslovanske krone III. stopnje: predsednik dr. Ivan Slokar;

z redom jugoslovanske krone IV. stopnje: podpredsednika: Hanuš Krofta in Avgust Tosti ter član uprave Bogdan Pogačnik;

z redom jugoslovanske krone V. stopnje: član uprave: Peter Ključar in član nadzorstva Franc Erce;

z redom sv. Save IV. stopnje: člani uprave: dr. Gjuka Vrbanić, Ante Tavčar, Josip Ljubić in član nadzorstva dr. Franc Pavlič;

z redom Belega orla V. stopnje: član uprave Jože Smertnik.

Čestitam iskreno vsem odlikovancem, a tudi društvu, ki je s tem doseglo najvišje priznanje. (Glasni živio-klici.)

Pozdravi drugih gostov:

Finančni direktor Avgust Sedlar pozdravlja občini zbor in čestita društvu k njegovemu jubileju v imenu finančnega ministra Letice, ki ga je v to posebej pooblastil. Čestita pa tudi v svojem imenu ter želi društvu tudi v bodoče najlepših uspehov.

Podguverner Narodne banke dr. Belin: Depresija, ki se je začela pred 5 leti, je zlasti zadela Slovenijo. Deloma je to razumljivo, ker je bilo v Sloveniji varčevanje najbolj razvito in se je zato morala tudi kriza tu najbolj občuti, kajti le tam, kjer so bile hranilne vloge, se je tudi kriza zatupanja morala najbolj občutiti. Ni se proti krizi nastopilo na najbolj srečen način in treba bo še mnogo truda, da bo ta kriza tudi res premagana.

Ker pa se že opaža po svetu zboljšanje razmer, moremo upati, da bomo prišli tudi iz sedanjega težkega položaja. Narodna banka je že tudi sklenila, da bo pri tem čim izdatneje pomagala.

V imenu Narodne banke, njenega guvernerja dr. Radosavljevi-

titi, kajti le tam, kjer so bile hranilne vloge, se je tudi kriza zatupanja morala najbolj občutiti. Ni se proti krizi nastopilo na najbolj srečen način in treba bo še mnogo truda, da bo ta kriza tudi res premagana.

Ker pa se že opaža po svetu zboljšanje razmer, moremo upati, da bomo prišli tudi iz sedanjega težkega položaja. Narodna banka je že tudi sklenila, da bo pri tem čim izdatneje pomagala.

V imenu Narodne banke, njenega guvernerja dr. Radosavljevi-

ća, a tudi v svojem imenu čestita društvu k zaslužnemu jubileju čim najpriskrbenje.

Zastopnik ljubljanske občine dr. Kamušić čestita društvu v imenu občine in župana dr. Adlešiča.

Denarni zavodji so velike važnosti in koristi za razmah narodnega gospodarstva, ker oni ustvarjajo nove možnosti zaslužka. Njih važnost občutimo zlasti sedaj, ko ne morejo izvrševati svojih funkcij za ozdravljenje našega gospodarstva. Želi zato, da prinese bodočnost čim prej splošno normalizacijo v našem denarništvu.

Predsednik Združenja bank v Beogradu,

Dr. Vlade Marković:

Današnja proslava Društva bančnih zavodov pomeni zelo pomemben datum. Minulo je 15 let, odkar obstoji ta ustanova in odkar tako blagodejno opravlja svojo nalogo. Ta doba njenega obstoja obsega štiri raznovrstne situacije v našem bankarstvu. Prva je čas inflacije, druga: več ali manj normalno poslovanje, tretja pomeni krizo, a četrta sedanje dobo, v kateri se poleg drugih ukrepov posebno vsiljuje potreba nove reorganizacije našega bankarstva na podlagi nove zakonodaje, da bi se s tem ter z drugimi primernimi sredstvi čim prej rešili iz sedanjega nezaželenega položaja, ki je rezultat podaljšane krize in drugih negativnih ukrepov.

V vsaki teh situacij je Društvo bančnih zavodov v Ljubljani znalo pametno določiti svoje stališče in mu prilagoditi svojo živo delavnost. Za to pa se treba zahvaliti onim, ki upravljajo društvo, zlasti pa spoštovanemu predsedniku dr. Slokarju.

Delo tega društva je stremilo vedno za tem, da zaščiti ne samo interese denarnih zavodov, temveč tudi vseh onih, ki so bili v poslovni zvezi s temi zavodi. In mora se priznati, da je bilo to delo polno delikatnih obzirnosti ravno zaradi raznih situacij, ki so jih preživljali denarni zavodi hkrati s svojo klientelo. Zreta presoja vseh razmer in neprilik, ki so jo vedno imeli voditelji društva, je vedno privedla do jasnosti, kaj treba v danem trenutku storiti.

Tu moram zlasti poudariti, da je bila med tem društvom in vsemi drugimi profesionalnimi organizacijami denarnih zavodov v državi vedno tesna zveza. V iskreno in prijateljsko sodelovanje v vseh važnih trenutkih in v vseh pomembnih vprašanjih. Z velikim zadovoljstvom moremo podčrtati, da je to sodelovanje imelo vedno za cilj dobro in korist vsega denarništva naše države.

Današnja proslava Društva bančnih zavodov je popolnoma zaslužena. Je to proslava 15-letnega razumnega, živega in ustvarjajočega dela, kateremu treba izreči naše soglasno priznanje.

V imenu Uduženja bank v Beogradu izrekam to priznanje neumnemu predsedniku, nad vse spoštovanemu g. dr. Slokarju, vsej gospodi, njegovim sodelavcem, ki so skupno z njim dvignili to društvo na dostojno in zavidno višino.

Naj bi bila srečna današnja proslava!

Predsednik Saveza novčanih zavoda v Zagrebu dr. Pliverić

čestita društvu k jubileju v imenu Saveza ter vseh denarnih zavodov Savske in Primorske banovine. Čeprav se ni posrečilo, da bi se po zedinjenju ustanovljena zveza vseh denarnih zavodov v Jugoslaviji ohranila, temveč so se ustanovile pokrajinske zveze, vendar je bilo med vsemi organizacijami denarnih zavodov vedno ozko sodelovanje.

V Sloveniji je bila organizacija

OBVESTILO!

Vljudno obveščam vse cenjene komitente, da vodim

tvrdko Ant. Stekar, spedijsko in carinsko posredništvo, Jesenice

po smrti mojega soproga neizpremenjeno naprej. ● Tudi v bodoče se bo celotno poslovanje vršilo nemoteno, pod istimi okoliščinami, vestno in strokovno, kot do sedaj. ● Prosim cenjene komitente, da mi ohranijo vse dosedanje zaupanje ●

Ant. STEKAR vdova
sped. in car. posred., Jesenice

denarništva izvedena najbolj popolno, zato je tudi kriza Slovenije najbolj zadela, vendar pa bi bila tudi ta kriza že rešena, če ne bi prišla kmetijska zaščita.

Denarni zavodi Jugoslavije so se vedno odločno borili za pravilno rešitev krize in v tej borbi

je ljubljansko društvo bančnih zavodov vedno sodelovalo tudi z vso vneto in zvestobo. V tej borbi pa se je zlasti tudi pokazala vrednost slovenskega pozitivizma! Želi zato, da bi se slovensko denarništvo razvijalo, da bi cvetelo in napredovalo!

Predsednik Zbornice Ivan Jelačin:

V imenu Zbornice se iskreno zahvaljuje za povabilo ter iskreno čestita društvu k lepemu jubileju ter želi, da bi društvo tudi v bodoče doseglo najlepše uspehe.

Že v predvojni dobi je slovensko gospodarstvo potrebovalo dobro izveden kreditni sistem, da je moglo tekmovali z Nemci in Italijani. V kreditnem združništvu, ki je bilo v Sloveniji tako popolno organizirano, ko nikjer na jugu, je imelo tudi slovensko gospodarstvo njemu potrebno kreditno oporo. Toda že pred vojno se je izkazalo, da samo to kreditno združništvo ne zadostuje, temveč da potrebuje slovensko gospodarstvo tudi bolj gibčni bančni kapital. Takrat se je ta tudi začel ustvarjati, zlasti v Trstu, kjer smo dobili Jadransko banko, ki se je lepo in krepko razvijala, čeprav je na Dunaju niso gledali prijazno.

Po vojni, ko je nastala Jugoslavija, naša Jugoslavija, ker smo je tudi mi pomagali graditi, je naloga naših bank silno narasla in morale so sodelovati tudi pri nacionalizaciji podjetij in v raznih institucijah. Naravno je, da se je dostikrat pripetilo, da pri vsej njih dobri volji ni šlo vse vedno gladko, toda krivda je bila bolj v razmerah, ko pa v denarnih zavodih. Prav tako pa tudi niso bili naši denarni zavodi krivi, če je prišlo do sedanjih težkih kriz. Ta je povzročila psihoza, proti kateri so bili denarni zavodi brez moči, zlasti ker niso doživeli one podpore, ki bi jo morali dobiti.

To sedanje krizo moramo premagati in zato se mora doseči, da bodo denarni zavodi zopet normalno poslovali, ker mi te zavode potrebujemo in ker brez njih biti ne moremo. Tudi če ni bilo pri denarnih zavodih vse 100% idealno, vendar ni drugega izhoda, kakor da začne naš kreditni sistem zopet delovati.

Ko se spominjamo 15-letnice

Dr. Fr. Windischer:

Uprava ljubljanske borze me je pooblastila, da jo zastopam na današnjem slavnostnem zboru. Stojim to z veseljem in čestitam društvu k njegovemu jubileju, ki je pomemben praznik za vse naše gospodarstvo, saj so bančni zavodi njegov temelj in hrbtišče. Bančni zavodi zbirajo denar, ki je kri narodnega gospodarstva. Čim boljša je ta kri, tem boljše je tudi vse življenje naroda. Toda denar je tudi zvitorepec, ki je nezaupljiv in ki hitro gre v druge roke, če se z njim dobro ne postopa.

Ljubljanska borza izreka društvu priskrbeno čestitke k današnjemu prazniku ter želi, da bi društvo ne bilo le zaščitnik, temveč tudi preudaren voditelj našega gospodarstva. Ni samo naloga društva, da nas brani, temveč da nam tudi kaže pot v bodočnost. Dobrih vodnikov potrebujemo, zlasti v današnjih labilnih časih.

Hočemo biti optimisti in vemo, da se danes v Jugoslaviji še najbolj živi in to tudi potrjujejo vsi, ki so bili v tujini. Zato pa tudi verujemo, da bomo dosegli lepše razmere.

Čestitam pa tudi v imenu Trg. društva »Merkur«, ki je bilo ustanovljeno v začetku tega stoletja in ki je bilo naša prva organizacija, ki je od vsega početka delala za osamosvojitve slovenskega gospodarstva. Že ob svoji prvi petletnici in prav tako na 1. trg. shodu smo mislili na slovensko denarništvo

Vašega društva, moramo naglasiti s priznanjem, da so bile banke tiste, ki so omogočile trgovini in industriji potrebne kredite.

Upoštevati pa je tudi to, da je bil v bankah zbrani denar denar našega malega in srednjega človeka. Zato je pri nas v Sloveniji posledica nedelovanja denarnih zavodov tem težja. Ker je bil v naši denarni organizaciji sodelen tudi naš mali in srednji človek, zato je bilo pri nas socialno stanje izravnavano in zato je naše denarništvo funkcioniralo harmonično. Naše banke, naše regulativne hranilnice, naše kreditno združništvo, vse je bilo združeno v enem sistemu. Zaradi tega sistema bi tudi mogli vzdržati krizo, če bi ta nastala le iz zunanjih vzrokov. Kdo se ne spomni, kako krepka opora so bili naši denarni zavodi v predvojni časih! Vedno so segli v svojo blagajno, kadar je bilo treba zidati narodne dome in podpreti nacionalno stvar. Teh zaslug naših denarnih zavodov se je treba spominjati z vsem poudarkom!

Bil sem vedno optimist in se zato tudi zavedal, da moramo sami delati za svojo rešitev. Tako so delali tudi naši denarni zavodi in se začeli zdraviti sami. Prav je tako, ker napreduje in gre naprej le narod, ki se zanaša predvsem na lastno silo! Mi vsi tudi hočemo marširati naprej! Tu pa moram ugotoviti, da po 18 letih našega skupnega življenja nekateri še niso izprevideli, da zasebni denarni zavodi niso nobena potrata, ker centralizirani denarni zavodi ne morejo nuditi tega, kar zasebni denarni zavodi. Pameten gospodar bo zato tudi gledal na to, da se paralelno razvijajo zasebni in državni denarni zavodi, ne bo pa delal na to, da zastane delo zasebnih zavodov.

Iskreno čestita društvu k jubileju.

Predsednik Zveze trg. združenj Josip Kavčič

Čestita k 15-letnici društva, ki se je mnogo trudilo, da se zboljšajo razmere. A tudi priznanje je treba izreči društvu, ker vemo, da za svoje upravičene težnje ni našlo na odločujočih mestih vedno pravega razumevanja. Zato želi, da bi se v bodoče predlogi društva bolj upoštevali, da bi moglo društvo tudi uspešneje delovati za svoj visoki cilj. Čestita društvu in vsem funkcionarjem tudi k priznanju z najvišjega mesta.

Podpredsednik Zveze industrijev Avgust Praprotnik

Priskrbeno čestita društvu v imenu Zveze industrijev. Doba 15 let je precejšnje razdobje v človeškem življenju. Kdor dela v društvih, ta ve, koliko dela je treba, da takšno društvo, kakor je društvo bančnih zavodov, z uspehom zastopa interese vseh svojih članov. Mi vemo, da je društvo te interese vedno tudi z uspehom zastopalo in zato

more tudi društvo s ponosom gledati nazaj na svoje delo.

Industrialci so prav posebno ozko povezani z Vašimi člani in zato imamo zelo velik interes na uspehu vaših članic. Želim zato, da bi društvo imelo še mnogo uspehov in da bi ostali odnosi med Zvezo industrijev in društvom vedno tako priskrbeni ko doslej.

Ravnatelj Hranilnice Dravske banovine dr. Božič

Čestita društvu in nato nadaljuje: Slovensko denarništvo še nima enotne organizacije. Imamo društvo bančnih zavodov, Zvezo jugoslovanskih hranilnic in naše kreditno združništvo. Bati se je bilo, da zaradi te razcepljenosti denarnih institucij ne bi tudi vsaka organizacija hodila svojo pot in da bi se njih stremljenja kržala. V svoje zadovoljstvo pa moramo ugotoviti, da ni bilo nikdar nobenih večjih trenj med vsemi temi organizacijami. Nasprotno moramo ugotoviti, da so vse te organizacije vedno pokazale svojo

solidarnost. Za to solidarnost pa ima največ zaslug baš Društvo bančnih zavodov, ki se ni nikdar dalo voditi od ozkih vidikov. Zato mi je tudi v posebno zadoščenje, da čestitam društvu ne le kot gost, temveč tudi kot prijatelj.

Teh 15 let društvenega delovanja je za vse naše denarništvo največjega pomena. V tej dobi je bila i velika konjunktura, nastali so novi veliki načrti, ki niso bili vedno v skladu tudi z dejanskimi razmerami. Vendar pa je treba priznati, da so vsi, ki so delovali v tej dobi, imeli dobro voljo.

Prišla je potem katastrofa. Zasebni in samoupravni denarni zavodi niso mogli premagati vseh težav in ostala so le podjetja, ki so bila globoko zasidrana v narodu. Iz te težke dobe imamo mnogo izkušenj, a tudi zavest, da se smemo zanašati le na sebe in na solidarno delo vseh naših denarnih zavodov.

Samo z vero v samega sebe in v slogi bomo ustvarili novo situacijo.

Predsednik dr. Slokar se je nato

Iz zgodovine naših bank

V sredi preteklega stoletja so se pojavile v Avstriji prve delniške banke, in sicer s sodelovanjem tujega in židovskega kapitala. Višek so dosegle te »mobilne« banke, kakor so jih imenovali za razliko od hranilnic, po vzoru prve ustanove slične vrste na Francoskem »Credit mobilier«, leta 1872, ko smo imeli v nekdanji Avstriji nad 100 delniških bank z najrazličnejšimi imeni. Kriza maja leta 1873. na dunajski borzi pa je pomedla večino teh bank. V naših krajih kriza ni imela posebnega vpliva, ker so bile naše gospodarske razmere še izredno primitivne.

Kljub obstajanju delniških bank v Ljubljani pa vendar še ne moremo govoriti o slovenskih bankah vseskozi do leta 1900. Tedaj je bila ustanovljena prva slovenska banka, Ljubljanska kreditna banka, in sicer z aktivno pomočjo praške Živnostenske banke, ki je bila eden najstarejših zavodov na Češkem ter se je, čeprav provincialni zavod, močno razširila po vsej Avstriji. Začetki so bili skromni, glavnic je znašala komaj pol milijona kron. Toda polagoma se je banka razvila v močan zavod.

S tem je bil napravljen prvi korak. Pet let kasneje je v izredno važnem trgovskem središču, v Trstu, nastala druga slovenska banka, Jadranska banka, pri kateri pa je kasneje v veliki meri sodeloval tudi dalmatinski kapital. Tudi začetki Jadranske banke so bili skromni, toda iz nje se je razvila velika institucija, ki je bila leta 1913., torej pred izbruhom svetovne vojne, ena največjih slovanskih bank na jugu.

V predvojno dobo spada tudi ustanovitev Kranjske deželne banke, ki je bila oživljena leta 1912. ter se je bavila zlasti s hipotekarnim in komunalnim kreditom.

Leta 1916. je bila ustanovljena Hirska banka, ki je kasneje izpremenila firmo v Slovensko eskomptno banko, potem pa se je fuzionirala z novoustanovljeno Trgovsko banko in prevzela njeno ime, dokler tudi Trgovske banke ni prevzela leta 1927. Ljubljanska kreditna banka.

Najživahnejše ustanovitveno gibanje je nastalo pa v našem bančništvu po vojni. Iz povojnih let datirajo številne ustanovitve, pa tudi izpremembe prejšnjih oblik bančnih ustanov v samostojne delniške družbe. Tako so v tej dobi bile ustanovljene: Zadruga gospodarska banka, Obrtna banka, Slovenska banka, Zadruga banka, nadalje se je pretvorila podružnica dunajskega Kreditnega zavoda v delniško družbo Kreditni zavod v Ljubljani ter nekdanja Kranjska deželna banka v Hipotekarno banko jugoslovanskih hranilnic.

V tej dobi nam je omeniti še tri važna dejstva. Predvsem je prišla tedaj v našo državo Jadranska banka, ki se je po vojni znašla v neugodnem položaju, ko se je njeno poslovanje raztezalo na tri države: Italijo, Avstrijo in Jugoslavijo. Tako je prišlo do osamosvojitve poslov banke v vsaki posamezni iz teh držav ter je postala najvažnejša naslednica nekdanje Jadranske banke v Trstu Jadranska banka s sedežem v Beogradu, kar se je zgodilo leta 1921. Posli banke so se v naši državi mogočno razvili, toda radi političnih sporov je banka kmalu zelo oslabela in po njeni fuziji z drugo družbo smo dobili nato Jadransko-podunavsko banko, ki se je polagoma potegnila iz Slovenije, potem ko je likvidirala tukajšnje svoje industrijske udeležbe in podružnice.

Drugo dejstvo, ki se nam zdi važno v tej dobi, je nacionalizacija bančnega, pa tudi industrijskega kapitala. Ne da bi se spuščali v podrobnosti, omenjamo na tem mestu samo nacionalizacijo že od leta 1872. obstoječe Mariiborske eskomptne banke, ki se je pozneje prekrstila v Jugoslovansko Unionbanko, iz katere je nastala kasnejša Slavenska banka, ki je svoje poslovanje v Sloveniji izredno razširila.

V zvezi s tem pa je tudi prihod zagrebških bank na naše delovno območje, kar smatramo za tretje važno dejstvo v povojnih inflacijskih letih. Dočim so bili prej stiki hrvatskega in slovenskega kapitala prav slabi, so se po vojni radi izpremenjenih političnih razmer mogočno razširili, pa predvsem tako, da so zagrebške banke otvarjale podružnice v Sloveniji.

Tako so vse tja do leta 1923. banke na našem ozemlju lepo napredovale. Toda tedaj je prišla prva deflacijska kriza, ki je občutno omajala že nekatere zavode. Ta kriza se je poostрила leta 1925. in je prišla do popolnega izraza leta 1926., ko je po neuspehi sanaciji prejšnje dobe morala zapreti svoje prostore Slavenska banka v Zagrebu. Pomisliti je treba, kakšno je bilo poslovanje te banke v Sloveniji, pa se že vidi posledice njene poloma. Banka je imela lep industrijski koncern v Sloveniji, udeležena je bila pri Slovenski banki, pri njej je imela znatne naložbe Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic, pa tudi številne druge hranilnice in zadruge so prišle ob velik del svojih vlog pri banki. Vpliv poloma na naše gospodarstvo je bil izredno velik in potrebno je bilo dolgo časa, da so se razmere kolikor toliko ustale in obrnile na bolje. Lahko rečemo, da so posledice krize Slavenske banke čutile vse do nove velike krize naših bank leta 1931., ka-

Kakovost odločuje!

Po malenkostni porabi vidite takoj, koliko več Vam zaleže in koliko Vam zato prihrani dobra

Kneippova sladna kava

v toplih besedah zahvalil vsem gostom za njih lepe pozdravne govore. Ko je še prečital dole brzojavne pozdrave, se je zahvalil za udeležbo in zaključil vseskozi uspešni občni zbor.

tere pa ne smemo meriti s prejšnjimi merili. Tako je znašala bilančna vsota slovenskih bank v povojnih letih v milijonih din:

1919	107,3
1920	295,7
1921	593,0
1922	912,7
1923	1.092,6
1924	1.284,1
1925	1.498,9
1926	1.542,0
1930	1.836,2
1931	1.520,9
1932	1.317,6
1933	1.232,7
1934	1.121,1
1935	1.144,1

Ta tabela nam kaže veliki razmah naših bank takoj po vojni in višek poslovanja leta 1930., od tedaj pa se je poslovanje zelo skrbilo in šele v zadnjih dveh letih polagoma napreduje, kar dajo slutiti že številke za 1935.

Če hočemo biti popolni, moramo še navesti, da so slovenske banke razvile deloma že pred vojno lepo podružniško mrežo po vsej državi. Po vojni je ustanovila največ podružnic Zadruga gospodarska banka, pa tudi

Srečno in veselo
novo leto 1937

Anton in Vladimir
PRESKER

Ljubljana, Sv. Petra c.14

Ljubljanska kreditna banka je že razširila svoje podružniško omrežje iz predvojne dobe. Ostale banke so v tem oziru manj sodelovale, oziroma so bile kaj kmalu radi prve krize leta 1923., 1924. prisiljene opustiti večje število obratovalnic.

Statistika po stanju konec leta 1935. izkazuje v Sloveniji 14 bank v obliki delniških družb, od tega 7 v Ljubljani, 1 v Celju, 6 pa v Prekmurju. Toda te banke so izrazito lokalne in so prav za prav bolj podobne tipu hranilnic kot bank, razen malih izjem.

Poleg teh bank imamo še v Sloveniji 3 podružnice Prve hrvatske štedionice, 1 podružnico Jugoslovanske Union banke, 1 podružnico Jugoslovanske banke in 1 podružnico Splošnega bančnega društva in 1 podružnico Češke industrijske banke, dočim beogradske banke pri nas nimajo podružnic, kakor so sploh beogradske banke bolj lokalnega značaja in ne posegajo dosti čez meje nekdanje kraljevine Srbije.

Tu moramo omeniti tudi regulativne hranilnice, katerih je

1937

Srečno in veselo Novo leto želi

Ant. Krisper Coloniale
lastnik**Verlič Josip, Ljubljana**Veletrgovina kolonialne robe — Velepražarna kave — Mlini za dišave
Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka — Mineralne vode

v Sloveniji 29, od teh 3 v Ljubljani.

V zadnjem času se vedno bolj razširja v Sloveniji tudi poslovanje **privilegiranih denarnih zavodov**, katerim se je v naj-novejšem času priključila še Privilegirana agrarna banka s svojo podružnico.

Ta pregled objavljamo ob pet-najstletnici Društva bančnih zavodov. Iz prvega poročila društva za leto 1922 posnemamo, da je Pokrajinska vlada v Ljubljani meseca decembra 1921. odobrila društvena pravila in na osnovi

teh pravil je bil prvi občni zbor Društva dne 28. decembra 1921. v prostorih Jadranske banke. V društvo so pristopili denarni zavodi v Sloveniji, od katerih so bili prej nekateri vključeni v zagrebškem Savezu, pa so nekateri tudi po ustanovitvi ljubljanskega društva ostali člani zagrebškega Saveza. Prvo letno poročilo se ne prinaša podatkov o bilancah posameznih zavodov, toda že drugo letno poročilo za leto 1923. prinaša statistično tabelo, tudi v naslednjih letih vse do leta 1929., ko je bilo objavljeno zadnje poročilo. Društveni

občni zbor za leto 1930 bi se moral vršiti v jeseni in bi bila ob tej priliki velika konferenca bank iz vse države v Ljubljani, toda prišla je vmes prvič smrt prvega predsednika društva, generalnega ravnatelja Alojzija Tykača, drugič pa je septembra že izbruhnila kriza, katere posledice čutimo še sedaj in ki jih še vedno čuti vse naše denarstvo. Mnogo truda bo treba, da bo naše gospodarstvo moglo te posledice preboleti. Zato je nujno potrebno, da s smotreno akcijo pomagamo našim denarnim zavodom.

Oeconomicus.

Pri pregledu našega državnega gospodarstva se človek vpraša, ali res ni bilo mogoče storiti nobenih ukrepov za tako važno panogo, kakor je lesna industrija, ki vendar uživa razne druge industrijske panoge veliko zaščito in ko gre dobiček od te zaščite v ogromni večini ven iz naše države!

Priznati moramo sicer, da se je življenje v lesni stroki v zadnjem času v splošnem poživilo, potrebna pa je največja opreznost, ker nikdar ne vemo, kakšne težave lahko nastanejo čez noč pri današnji vseobčiji negotovosti na svetovnih tržiščih.

Na naših starih tržiščih, na Ogrskem, v Italiji, Grčiji, Franciji, je zavladalo večje zanimanje za naše lesne produkte. V zadnjem času pa tudi na drugih tržiščih, posebno v Angliji in Nemčiji, dasi pri poslednji lahko nenadoma zastane promet, ako iz katerega koli vzroka prične omejevanje uvoz.

Težko bo obnoviti naše lesno gospodarstvo v Sloveniji, in to z ozirom na pomanjkanje finančnih

nih sredstev za nakup surovin in financiranja izvoza sploh. Od dneva v dan se bolj čuti prodiranje tujega kapitala tudi na tem polju našega ljudskega premoženja, ki je bilo do sedaj izključno v slovenskih rokah.

Potrebno je ponovno poudarjati, naj se naši voditelji zavedajo, da ne more biti govora o politični neodvisnosti, ako narod gospodarsko propada. Zato naj bo naše geslo: **Združimo se in ne razdirajmo, odpuščajmo in ne maščujmo, ker sedanjost in bodočnost, kateri gremo nasproti v leto 1937, zahteva od nas socialnega človeka, povezanosti in več smisla in ljubezni za skupnost in odgovornost do naroda in države.**

Ko premišljujemo preteklost, moramo vendar z občudovanjem priznati vztrajnost našega človeka, saj borba slovenskega naroda gre v stoletja. Vzdržal je na svoji zemlji in s svojo pridnostjo, skromnostjo, ljubeznijo do očetnjave ter s trdno voljo hoče obdržati tudi v bodoče svojo grudo v miru in svobodi.

Franjo Skrbec, predsednik Lesne sekcije pri Zvezi trg. združenj v Ljubljani:

Gozd — naš hranitelj

Kdor živi v neposrednem stiku z našim kmetijskim življenjem in ima poleg tega še odprte oči, je gotovo opazil, da se je v zadnjih letih znatno povečalo zanimanje za kmetijska vprašanja, posebno za naš gozd. Ta je bil in bo slovenskemu kmetovalcu vedno dober prijatelj, hranilnica in posojilnica v težkih njegovih dneh, pa ne samo njemu, ampak direktno in indirektno tudi vsem onim, katerih življenjski obstoj je odvisen od dohodkov, ki izvirajo od te naše najvažnejše gospodarske panoge.

Ob zaključku starega leta, ko pričakujemo z raznimi čustvi novo, se oziramo nazaj po naših uspehih, kakor tudi neuspehih. Tako posameznik, rodbina, narod in država, pri nas v ožji domovini pa še posebej naše lesno gospodarstvo in vsi oni, ki so povezani z njim, to sta predvsem lesna trgovina in industrija.

Ko se je pojavil pred leti glas o veliki konkurenci Rusije na tržiščih, kamor se izvažajo naši gozdni produkti, da so začele cene padati od dneva v dan, je nastala v Sloveniji čudna tihota. Skrb na obrazih našega delovnega ljudstva, posebno na onih, katerih eksistenca je bila odvisna od trgovanja izven Jugoslavije, je bila žal upravičena in slutnja, da prihaja velika katastrofa tako za posameznega člana, pa tudi za ves slovenski narod, je kakor slana poparila vse.

Naša širša javnost in celo odločujoči krogi niso mogli dometi, da so črni dnevi, ki jih preživljata lesna trgovina in industrija, usodni tudi za celotno slovensko gospodarstvo.

Naše strokovne organizacije, kakor tudi posamezniki so o pravem času opozarjali z deputacijami, resolucijami, zborovanji, prošnjami in protesti na katastrofo, ki bi jo povzročila propast lesnega gospodarstva in ki bi se razširila tudi na vse druge panoge. Katastrofa je res prišla, posledice so bile nedogledne, a zaščitite nobene! Ni bilo razumevanja pri onih, ki so bili poklicani, da rešijo lesno gospodarstvo. Rezultat tega je bil — **propast posameznika, podjetij in vseh onih, ki so odvisni od dohodkov iz te panoge, katere je v bistvu najvažnejša za našega človeka.**

Viri dohodkov iz našega gozda so usahnili, propadli so denarni zavodi, uničen je bil tudi kredit. Težko je biti sodnik, a včasih je treba biti! Lesno gospodarstvo mora soditi najprej samo sebe. Naše trgovstvo izvažajo lesne produkte iz slovenske zemlje že deset in desetletja in priznati moramo, da ni bilo dovolj stanovsko zavedno, da bi povežalo svoje interese v skupnost ter na ta način nastopalo na tujih tržiščih kot trgovsko-strokovna enota. Tuja konkurenca, podpirana od svojih držav s premijami itd.,

nudi prvovrstno obdelano blago, se zaveda v vsakem oziru svojih zahtev po garancijah pri prodaji, zaveda se pa tudi dolžnosti, da svoje dobave brezhibno in točno izvrši. Priznati moramo, da je kriza zadnjih let bila morda zdravilo za našega producenta, da se je začel zavedati, da je treba pri produkciji polagati večjo pažnjo na tehnično in strokovno stran naših obratov. Pa tudi za strokovno in stanovsko organizacijo ter skupno povezanost interesov vseh se je pričel zavedati naš človek v tej veliki borbi za obstanek med narodi. Našemu lesnemu gospodarstvu se mora pa tudi priznati, da je ves čas krize in tudi najtežje zvesto izvrševalo svojo dolžnost do države in naroda. Zdi se pa, da oni, ki odločajo o lesni trgovini, nimajo pravega razumevanja za njene velike težave. Naši izvozniki, ki so imeli obveznosti do dobaviteljev in denarnih zavodov, niso mogli priti do svojih dobroimetij izven države. S temi je disponirala država in Narodna banka. Namesto podpore v najtežjih časih se je zahtevalo od lesne stroke, da vrača kredite v času največje finančne krize, kar jih pomni slovenski narod v zadnjem stoletju. Padec cen, neizterljive terjatve, socialne dajatve, davki in visoke obresti, vse to je ostalo, nikjer pa nobenega olajšanja, da je ves zaslužek propadel.

Tem cvete kupčija

Konzumna zadruga nameščencev drž. železnic v Zagrebu je objavila oglaš, da potrebuje za julij 1937 50, za avgust 75, za september 75, za oktober 120, za november 120 in za december 60 vagonov drv, torej skupno **500 vagonov drv**. Poleg tega potrebuje ta zadruga še 150 vagonov prima bukovih drv za čas od 15. I. 1937 do 30. VI. 1937. Interesenti naj pošljejo svoje ponudbe na upravo Konzumne zadruge železničarjev, Zagreb, Vrhovčeva ul. 11, in sicer do 10. januarja.

Treba priznati, da konzumna zadruga nameščencev drž. železnic dobro dela, kadar potrebuje tako ogromne količine drv. Nikakor ji ne zavidamo za njene dobre posle. Pač pa moramo obžalovati trgovce s kurivom, ki pri tako grandiozno organizirani zadruzi prodaji drv izgubljajo skoraj vsako možnost za obstoj. Ni se zato ljudi čuditi, če njih število stalno pada in če le

še životarijo. Obžalovati je le, da ve to že ves svet, le na davčni upravi še niso pridrli do te resnice. Je pa vendar še skrajni čas, da bi se pri davčni odmeri trgovcem s kurivom ta resnica vendar enkrat upoštevala.

Srečno in veselo
novo leto 1937

CRKO- IN FIGURALNI SLIKAR

KRULJC KAROL

LJUBLJANA, BREG 6

Ante Gaber:

Prvi slovenski oglasi

Ob 140-letnici Vodnikovih
»Lublanskih Novic«

Cepprav se nabiralec oglasov vedno pritožuje, da slovenski trgovci še ne znajo ceniti pravega pomena časniškega oglasa za prospeh trgovine, vendar pa v vsem našem trgovskem svetu gotovo ni nikogar, ki bi si upal resno oporekati trditvi, da ima novinarstvo prav velike zasluge tudi za narodno gospodarstvo sploh, zlasti pa za trgovino. Dandanes je narodno gospodarstvo tako povezano z novinarstvom, da bi predvsem trgovina z denarjem in drugim blagom zastala, če bi nehali izhajati časniki; založniki časnikov pa spet posebno od tedaj, ko je gospodarska kriza pričela krčiti oglasom namenjene strani, prav dobro vedo, da z narodnogospodarskim polomom morajo propasti tudi časniki. Samo izjeme bi ostale, ker so časi taki, da je idealna in nesebična požrtvovalnost pač le izjemna lastnost.

Taki idealni časi so bili tedaj, ko smo se Slovenci pričeli prebujati in tudi še tedaj, ko smo se v

čitalnicah pričeli zbirati pri čitanju slovenskih časnikov, ki so nas klicali na tabore ter vodili k zmagovitim volitvam. Pri gostoljubni mizi gospodarstvenika Zige barona Zoisa so se prijatelji slovenske priče zavedli, da brez slovenskega časnika ni slovenskega naroda. Valentin Vodnik je tedaj že izdal časopis, svojo »Veliko pratiko«, ki jo je lahko urejal še gori na Koprivniku, saj je izhajala na leto le po enkrat. Preskrbeli so mu službo kapelana pri sv. Jakobu v Ljubljani in veselo se je poslovil od bohinskih gor ter prihitel k svojim prijateljem pri Zoisovi mizi. Naglo so se zmenili še s tiskarjem Egerjem v sedanji Kopitarjevi ulici in v sredo 4. dan prosinca 1797. l. so zagledale beli dan

»Lublanske novize«.

Izhajal je pa ta prvi naš časnik po dvakrat na teden, torej tako pogosto, kakor so tedaj izhajali le najuglednejši listi. Drugi slovenski časnik, Bleiweisove »Novice«, ki so pričele izhajati polnih 46 let pozneje, so bile samo tedniki! Pred 140. leti smo torej Slovenci s svojim časnikom dobili takoj precej velik in za tiste čase tudi prav dober in zanimiv ter zares moderen list! Starejša »Laibacher Zeitung« je bila sicer večja, ker je objavljala vse uradne razglase,

poleg njih pa ni imela drugih vesti ali člankov, razen uradnih poročil, ki so jih tedaj časniki dobivali od pošte. V primeri z njo so bile »Lublanske novize« mnogo boljše, ker je Vodnik dobljena poročila znal dobro izbirati in je tudi sam napisal dosti novic, druge spet izpopolnil z opazkami, ki so zadele v živo, navrgel je pa še svoje slavno

»Povedanje od slovenskiga jezika«.

Kakor veliki zvon mogočno doni Vodnikovo »Povedanje« in poje o zgodovini in nepremagljivi veličini Slovanov, hkratu pa opisuje dobre in slabe lastnosti Slovencev ter v svojih rojstvih budi vero in zaupanje v svoj narod, s poudarkom pa opisuje lepote slovenskega jezika ter ob vsaki priliki dokazuje, da je slovenski jezik celo bogatejši nego nemški in zrel za vse naloge kulturnega jezika. »Povedanje« bi bilo za Slovence postalo epohalnega pomena, če bi se bil naš prvi časnik tako razširil, kakor so upali njegovi ustanovitelji. Toda dolgih 200 let je preteklo od Trubarjeve slovenske cerkve, ki je vse Jugoslovane budila k zavesti z odločno besedo, tiskano z latinskimi, cirilskimi in glagolskimi črkami. Vseh teh 200 let Slovence o svojem narodu ni mogel čitati skoraj nobene slovensko na-

pisane besede. Slovensčina je svojo v Trubarjevi dobi priborjeno veljavo spet izgubila. Pod pepelom sežganih slovenskih knjig je pa še vedno tlelo, da so v drugi polovici 18. stoletja v vetru svobodomiselnih idej, ki so Evropi naznanjale viharje, spet zaplapolali drhteči plamenčki ljubezni do slovenskega naroda. Na njih je Vodnik prigljal plamenico »Lublanskih Noviz«, ki je s »Povedanjem« posvetila kakor blisk v črno noč. Že čez poldrugo leto je pa njena luč jela pešati, da so »Lublanske Novize« morale postati tednik, po četrtem letu izhajanja je pa z 18. stoletjem vred prej tako svetla luč Vodnikovih »Noviz« ugasnila. Edina slovenska periodična publikacija je bila spet samo njegova »Mala pratika«... Šele l. 1843. so izšle Bleiweisove »Novice«.

Zakaj ni mogel več izhajati edini slovenski časnik?

»Lublanske Novize« so bile namenjene predvsem takim, ki niso znali nemščine, torej kmetu in sploh nižjim slojem, ki so bili tudi v Ljubljani ponajveč priseljeni s kmetov. Predmestja Ljubljane so bila tedaj še popolnoma kmečka, prav tako je pa tudi ljubljanski meščan imel še polje vsaj v najemu in so ga zlasti obrtniki obdelovali sami. Po manjših mestih

je pa razen uradništva delalo na polju vse prebivalstvo in si pridelo vsaj živež. Bili so pa vojni časi in v deželo so prihrumele armade od severa in iz Italije, z večino vse je pa moral nasiliti naš kmet. Divjale so Napoleonove vojne in v vojsko so morali vsi krepki mladeniči, da niti grajska posesla niso bila več dobro obdelana. Tako revščino so l. 1797. našli Napoleonovi generali v naših krajih, da so se Slovenci Napoleonu zasmilili in jim ni predpisal niti kontribucije!

V petek 28. aprila 1797. ob 8. zjutraj je prišel v Ljubljano

Napoleon

in ob 2. popoldne je popotoval še dalje proti Italiji, v soboto »29. dan maliga Travn« so pa »Lublanske Novize« objavile v dvojni številki št. 31. in 32. že prej napovedano Napoleonovo »oznanilo«, kjer vojskovodja nagovarja naš narod:

»Vi se ne bote nič mečali v to vojsko, katere ni po vaši volji; vi nam bote dali živež, kar ga ho treba. Jes pak očem varuvat vašo vero, navade, inu last; ter vam vso vojsko nakladdo odpustiti. Al ni vojska sama na sebi grozna za dosti? al ne terpite že tak preveč, vi nedolžni offer ptujeh zmožnav? — Davki, katere imate navado Cesarju dajat, vam bodo namest

Naše kmetijstvo treba zboljšati

**Manj besed, a več dejani za dvig našega
kmetijstva**

Jugoslavija je agrarna država in zlasti ob volitvah, ko so kmetijski volilci odločilni faktor pri izvolitvi poslancev, se to posebno glasno poudarja. Takrat se tudi neprestano slišijo najslajše obljube, kako se bo pomagalo kmetovalcu in kaj se bo vse storilo za dvig kmetijstva. Ko pa minejo volitve, utihnejo tudi vse te obljube in vse se razvija na star način, da je kmet prepuščen sam sebi in da si mora pomagati sam, kakor si pač ve in zna. Če pa se izjemoma tudi izdajo nekateri zakoni v korist kmetijstva, potem se ti izdelajo navadno tako zelo na hitro roko in brez pravega posvetovanja z interesi, da dostikrat ti zakoni samo še povečajo že obstoječe težave, namesto da bi jih odpravili. Dostikrat pa se izdajo tudi zelo dobri zakoni, za katere pa nihče nič ne ve, da ostanejo le na papirju. Posledica vsega tega je, da naše kmetijstvo ne napreduje tako, kakor bi moralo in moglo, in da naši agrarni proizvodi nimajo na svetovnih trgih te cene, kakor bi bilo želeli. More se celo reči, da je bilo naše kmetijstvo relativno pred leti na višji stopnji kakor pa je danes. Toda naše kmetijstvo mora biti na višku, ker je glavni vir našega narodnega dohodka in ker je prvi pogoj, da doživi tudi naš narod blagostanje. Da pa se to zgodi, je treba, da se tudi kmetijstvo začne pospeševati po natančno izdelanem načrtu, ne pa da ima tudi za razvoj kmetijstva slučaj glavno vlogo. Tudi za naše kmetijstvo je treba vpeljati načrtno gospodarstvo, kakor vzklikajo znani kmetijski strokovnjaki g. Peter Miovič iz št. Ilja v zadnjem božičnem »Jugoslovenskem Lloyd«. Kako pa se naj to načrtno gospodarstvo izvaja, oz. katerim glavnim današnjim napakam se je treba ogniti, tudi o tem govori g. Peter Miovič v svojem članku in mislimo, da ustrezemo vsem, če njegova izvajanja, ki temelje na praktičnih izkušnjah, ponatisnemo tudi na tem mestu. G. Miovič pravi med drugim:

Če hočemo, da se rešimo, potem moramo v prvi vrsti gledati na to, da dvignemo naše kmetijstvo. Moramo si že enkrat priznati, da ni-

kdar ne pridemo do cilja, če bomo delali tako ko dosedaj, temveč nas bo čas naravnost pohodil. Posebno daleč od tega itak že nismo. Tako nam je Bolgarska že iztrgala več tržišč. Še bolj pa se moramo zamisliti nad svojim postopanjem, če pogledamo, kako delajo druge države.

Priznati torej moramo, da je naše kmetijstvo zelo zaostalo. Glavni vzrok tega nazadovanja je, ker se je varčevalo na nepravem mestu in se je zato vse delo za pospeševanje kmetijstva omejevalo na nekatere neznatne akcije in birokratske odredbe, s katerimi pa se ne more doseči nikak resničen napredek. S tako majhnimi proračuni, kakor z njimi razpolagajo kmetijsko ministrstvo ter kmetijski oddelki banskih uprav, se absolutno ne more nič doseči. Zato tudi ni čudno, če banovinske ustanove ne dajejo onih rezultatov, ki se od njih pričakujejo. Ne samo, da je njih število mnogo

niti obstoječe nimajo tega, kar bi morale imeti. Podobno je tudi z banovinskimi trsnicami in drevesnicami, ki bi mogle vse drugače zadostiti svojim nalogam, če bi imele več sredstev.

Če bi se uvedli samo zimski tečaji pri kmetijskih šolah in drevesnicah, bi se silno dvignilo število absolventov kmetijskih šol, ki je danes za 15 milijonsko Jugoslavijo naravnost neznatno. Nadalje bi se morali uvesti kmetijski nadaljevalni tečaji, ki so se v Sloveniji zelo dobro obnesli.

Kmetijska propaganda bi se morala izvajati na zelo široki bazi. Kmetijski referenti bi se morali razbremeniti od prevelikega pisarniškega dela, da bi mogli predavati, obiskovati svoj okraj in učiti kmetovalce. Nad vse važno je tudi sodelovanje veterinarjev. Skratka: mobilizirati bi se morala vsa razpoložljiva sredstva in vsi strokovnjaki, da se dvigne duh v na-

Vsem svojim cenjenim odjemalcem in ostalim trgovskim prijateljem želi srečno, zdravo in uspeha polno leto 1937

VELETRGOVINA

Ivan Samec, Ljubljana

MESTNI TRG 21

premahnjo, so vse tudi mnogo preslabo dotirane. Zato tudi kljub vsemu naporu dobrih kmetijskih strokovnjakov ne morejo dobro izpolniti svojih nalog.

Tu bi pripomnil samo to, da ima Jugoslavija 29 kmetijskih šol, Bolgarska 144, Češkoslovaška pa celo 1100. Naše mnogo premalo številne kmetijske šole pa poleg tega samo vegetirajo, ker imajo premalo sredstev.

Moralo pa bi biti baš obratno, da bi bile naše kmetijske šole opremljene z najmodernejšimi sredstvi in da bi mogle biti v vsakem pogledu vzor vsem kmetovalcem v njih okolici.

Kakšen smisel ima, če se ustanavljajo nove kmetijske šole, ko

rodu in vzbudi v njem zanimanje za moderno kmetijsko delo.

Naš kmetovalec je preveč prepuščen svoji usodi! Skrajni čas je, da se pokaže nesebično zanimanje za napredek kmeta in kmetijstva.

Vse to pa bi se moralo izvajati po določenem načrtu. Samo z uredbami in zakoni, ki jih imamo že zadosti, ne bomo dosegli zaželenih rezultatov. Kaj pomaga, če imamo naravnost idealen zakon o zatiranju rastlinskih bolezni in škodljivcev, če se pa ta zakon sploh ne izvaja! Kakšno korist imamo od sadne kontrole, če se pa istočasno naši sadjarji ne poučujejo o pravilni gojitvi rastlin, o pravilnem obiranju in pakiranju sadja. Prav tako se postavlja vpra-

šanje: kakšno korist moremo imeti od ustanavljanja vinarskih zadrug, če se pa istočasno nič ne stori za izvoz vina. A tega ne bomo dosegli, dokler ne bomo imeli tipiziranih vin. Lansko leto je več nemških vinskih trgovcev obiskalo štajerske vinogradnike in vinske zadruge in hoteli so kupiti večje količine štajerskega vina, ki jim je ustrezal tako po kakovosti ko po ceni. Toda vina niso mogli nakupiti, ker niso mogli dobiti toliko tipiziranega vina, kolikor so ga potrebovali.

Kaj tudi pomaga, če se proizvajajo prvovrstna vina, ta skrbno negujejo, če se pa niti proti slabim cenam ne morejo prodati doma, ker ni velikih vinskih cistern za rezanje vin, da bi se na ta način dobila tipizirana vina. Onih 5 milijonov din, ki jih je določilo kmetijsko ministrstvo za zgraditev velikih zadržnih kleti, naj bi se porabilo za postavitev takšnih cistern (ali velikih sodov) za tipiziranje vina.

Opozoriti pa je tudi treba na veliko važnost gospodarske informativne službe v tujini. Svoje dni se je že govorilo o imenovanju

SLOVENIA - TRANSPORT

Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18,

37-19 carinska pisarna

24-19 po uradnih urah.

OCARINJENJE

uvoznega in tovarnega blaga, po svojem car. posr. I. Kladniku, višjem car. insp. v p. — revizija deklaracij — car. reklamacije — rekurzi — carinsko-tarifne informacije itd.

gospodarskih atašeev v tujini. Če kdaj, bi bili sedaj ti potrebni v vseh glavnih uvoznških državah. Naše kmetijstvo bi moralo biti vedno pravočasno informirano o potrebah in zahtevah tujih trgov. V tem pogledu zadostuje, če omenjamo samo vsakeletne katastrofe pri izvozu češpelj, jabolk in grozdja. Izgovor, da ni denarja, ne drži, ker za takšne stvari mora biti denar!

Moramo več storiti za napredek našega kmetijstva, ki je poleg vojske naša glavna sila!

Stanje sadjarstva

Hkratu z objavo uradnih nazivov za vse vrste sadja v Jugoslaviji so izšli mnogi članki o pomenu našega sadjarstva. Dober pregled sadnega gospodarstva je podal zlasti g. inž. Franc Mežan v sarajevskem »Narodnem jedinstvu«, iz katerega posnemamo zato nekaj važnih podatkov.

Opisujoč zgodovino našega kmetijstva od naselitve dalje, šteje kot začetek rednega sadjarstva gojitev sadnega drevja okrog hiš. Zelo dobro je bilo razvito rimljansko sadjarstvo, tako da so bili med sužnji sadjarji neka višja vrsta, enaki služabnikom. V severni Afriki so pospeševali to stroko Kartagani. Za srednji vek je znano le sadjarstvo fevdalne in cerkvene gosposke, pač pa so se ga oprijeli redovniki, dočim kmetu še ni praktično nič pomenilo in šele v novem veku, z napredkom prometnih sredstev je sadjereja res naglo napredovala. Razširila se je po vseh zemljiško in podnebno ugodnih krajih. Kmet je to kmetijsko stroko vzljubil in jo vneto pospešuje.

Do 1. 1895. je Sev. Amerika krila komaj polovico svoje sadne potrošnje, a je v 20 letih uspela, da izvažala sadje odličnih vrst celo v Evropo. Ameriška konkurenca in lov za prebitkom v trgovinski bilanci sta vzpodbudila

mnoge evropske države v zboljevanju kmetijske proizvodnje. Prav lepe uspehe je doseglo zato žitarstvo, ni se pa moglo enako srečno in naglo povzpeti na zaželeno višino tudi sadjarstvo, kljub željam odličnih ljudi v naši državi. Za sadjarstvo so pogojli strožji: prava kakovost in lega zemljišča, umerjen in dovolj vlažno podnebje, gozdovitost in dobri sadjereji. Pa tudi prometne zveze so potrebne in — smisel upravnih oblasti za pospeševanje sadjarstva.

Med evropskimi državami so v zadnjih letih največ storile za svoje sadje Italija, Francija, Avstrija, Bolgarska, Grška in Španija ter dosegle zlasti na severnih tržiščih Evrope lepe uspehe; zlasti s skrbno pošiljavo in zaobalo pa zmerno ceno.

Zaradi dobre konjunktore za žito in živino je Jugoslavija sadno dobo po vojni zanemarila, vse do leta 1926. Vsa ta leta ni sadjereja ne pospeševala doma ne skrbela za pridobitev zunanjih trgov. Čeprav je mnogo naših pokrajin za sadje izredno ugodnih, je morala priti šele znana žitna katastrofa, da nas opozori na pomen sadja za napredek in obstoj našega kmeta.

Gospodarska kriza kot uničevanje cen kmetijskim pridelkom in slivja ščitasta uš sta spravila naše kmete v bedo. Staro

škoda, kar jo vsaka skuz gredeča vojska sturi; inu za plačilo živeža, kar ga bote nam dajali.

Vendar ni bilo dolgo tako, ker je Napoleonova vojska čez nekaj tednov spet odšla in so v deželo prihrumele

lačne cesarjeve armade.

Poleti so taborile pod šotori, čez zimo je pa vojaštvo stanovalo po kmečkih domovih. Tudi denar je izgubil svojo vrednost, skratka, po vsej deželi je bila revščina, da Slovenec nikakor ni mogel naročiti »Novize! Slovenski časnik je sicer podpiral del duhovščine z naročanjem, vendar pa ta denar ni kril stroškov. »Lublanski Novizam« je šla na roko tudi mestna gosposka z objavljanjem razglasov, vendar je bil v »Novizah« najizdatnejši oglaševalec — blejski grad. Tudi po dve polni strani je v marsikateri številki razglasov »od Brixenske gosposke v Bledu«, drugih pa le prav malo!

Pravih trgovskih oglasov tedanji časniki še niso imeli in tudi v »Novizah« ni še noben trgovec priporočal svojega blaga, čeprav je Vodnik prav vestno objavljial vse

za trgovino važne vesti,

kaj je vendar napisal tudi:

»Krajne! toja zemlja je zdrava,
Za pridne nje lega najprava,

Polje, vinograd,
Gora, morje,
Ruda, kupčija
Tebe redi.

Kolikokrat toži, da je slaba kupčija, in posebno pri opisih raznih izumov vedno poudarja nove vire zaslužka. Stalna rubrika njegovega lista je »žitna cena v Lublani na tergu«, iz Trsta pa poroča, katere ladje in kakšno ter koliko blaga so pripeljale.

Posledice kontinentalne zapore popisuje »16. d. Kimovica 1797.« v 74. številki tako-le:

»V Tersti je cukar inu kafé tako drag, kakor še nikol ni bil. Zaloge je malo, na novo pa se nič ne perpele, ker je morje per bro-dih Gibraltar in Cadix zaperto, de iz velikiga morja inu iz Indie nič noter na sredzemelsko morje nemore. Ako nebođe skorej mir med Britannio, Španio inu Francozam, bomo mogli v kratkim kafetove piskerice na polico postaviti, inu za močnik lonce doli uzeti.«

Že »14. d. Kozaparska« v št. 82. pa objavlja tolažljivo poročilo:

»Iz Amerike smo dobili tako sep cukar, kakoršnega še ni bilo viditi; so popravili vižo cukar saditi, inu zemlo zajn obdelati, zato je lepši inu zlahtniši postal.«

Ali kaj pomaga taka tolažba, če

je pa poročilo iz — Londona! Kakor tudi marsikje drugje vidimo, je Vodnik z objavo podobnih vesti prav rad malo zafrknil razmere pod cesarsko vladno. Vedno se prvi slovenski urednik Vodnik zna ogniti strogi cenzuri in n. pr. v 99. št. pri poročilu

o državnem vojnem posojilu

svetuje svojim rojakom tako-le:

»Sviti Cesar je oznanit pustil skuzi odprto pismo, da je treba deset millionov na posodo uzeti... na vižo ene lotterije... Kateri oče to posojvanje bol razložno zastopit, inu ga deležen biti; se zna posvetovat z enim zastopnim per-jatlam.«

Današnji »zastopni perjatli« pač vedo, kaj je Vodnik hotel s tem nasvetom povedati.

Kakor že rečeno, pravega trgovskega oglasa, kjer trgovec priporoča svoje blago, »Novize« še niso imele, pač pa potujoč mazač dela v št. 69. »30. d. velikiga Serpana 1797.« tako-le reklamo za svoje

univerzalno sredstvo:

»Gospod Urs Lazha ima dvorno cesarsko perpušenje zadobljeno skuz ogersko narvikši namestno gosposko, de sme pomagat z eno arčnio ali mazilam, skuz katero ozdravi z samim pomazanjem brez bolečine vse sorte mazole, brado-

vice, kurje oči, ture, krofe, izraženja, pege inu matrne znamina; je že dostim pomagal; tedaj ponudi slednim svojo postrežbo. Tudi ima eno skrivno arčnio super terganje po udih, bolečino v očeh. On stanuje v Butarovi hiši na starim Tergi Nro. 169. Se najde zjutraj od 8. do 12. ure; inu popoldne od 2. do 5. ure. Ako visoka gospoda zapovedo, je perpravljen sam priditi v njih hišo.«

Že mnogo pred prvim slovenskim časopisom smo imeli tiske, ki so se širili tudi s pridobitnim namenom. Tu treba omeniti razne slike in knjižice, ki so priporočale obisk raznih božjepoti. Te knjižice zelo spominjajo na današnje

prospekte zdravilišč.

Tako so že takrat opisovali vsa ozdravljenja v teh božjepotnih krajih. Rogaska Slatina ima že v Valvazorjevi dobi debelo latinsko knjigo, pozneje pa dobe brošuro tudi Dolenjske toplice. Ohranjena nam je pa tudi knjižica »Od Andohti, Inu Bratoushine Svetiga Joshtac brez letnice in tiskarjevega ter piščevega imena, vendar je pa gotovo izšla hkratu z nemško »Leben und Gutthaben des Hl. Jodocit. Iz šrede 18. stoletja je tudi slovenska božjepotna knjižica »Andoht Suete Lucie u Drashgo

fhah...«, ki ji je priložena najbrž nekoliko starejša podobica s signaturo I. L. P., ki najbrž pomeni, da jo je narisal in morda tudi vrezal Jože Layer, ded znanega kranjskega slikarja Valentina Layerja. Še zanimivejša je pa ta brošurica tudi zato, ker je z njo ohranjena stara tradicija tiska s plovom, ker tudi besedilo knjižice ni postavljeno s premakljivimi črkami, temveč so cele strani vrezane.

Ker smo že pri prospektih, nam uhaaja misel še dalje nazaj prav v Trubarjeve čase. Prvi ljubljanski tiskar Janž Mandeljc je namreč 1. 1580. natisnil

poskusni list Dalmatinove
biblije

in ga razposlal deželnim stanovom. Res predvsem zato, da s tega lista spoznajo in ocenijo, če je prevod dober, vendar je pa ta poskusni list tudi

prvi slovenski knjigarski
prospekt.

Nikakor ne moremo misliti, da bi tiskar Mandeljc pri razposiljanju tega vzorca ne bil imel nobenega pridobitnega namena, zato smo pa preverjeni, da ta na vse strani interesentom razposlani vzorec moramo smatrati tudi za

prvi slovenski reklamni tisk.

Madno drevje se je pričelo sušiti, pridelek češpelj je padel za 60 do 80% in poslednja opora je kmetska izdala, tako da ni bil več kos svojim obveznostim in je postal prezadolžen. S kmetom pa so pričeli trpeti kmalu tudi drugi sloji prebivalstva, morda z izjemo turističnih in industrijskih krajev. To je odločilne činiteleje šele zbudilo, da so pričeli spoznavati pomen pospeševanja sadjarstva za rešitev iz krize in zastoja. Kmetijsko ministrstvo je s pomočjo samoupravnih oblastev sprožilo nekaj ukrepov za zatiranje sadnih bolezni in škodljivcev, za poučevanje kmetov o umni moderni sadjarstvu, za nabavo orodja in dobre sprave, pa tudi začasno oprostilo nove sadovnjake od davkov. Nekateri ukrepi so uspeli, mnogi pa se še zavlačujejo ali pa ne prodirajo med ljudstvo. Gotovo pa je že danes naše sadjarstvo velik narodni imetek, ki daje vedno več dohodka.

Sama Drinska banovina, najbolj sadjarska pokrajina Jugoslavije, ima približno 23 milijonov sadnih dreves, in sicer 17,45 milijona sliv, 2,35 jablan, 1,22 hrusk, 1,0 orehov, 450 tisoč črešenj in višenj, 220 tisoč breskev in 300 tisoč raznega drevja. Glavni pridelek te banovine in vse Jugoslavije so češplje, ki imajo za trgovino in za gospodinjstvo največji pomen. V Sev. Bosni, v Sumadiji in ob Savi so zasajene s slivo velikanske površine. Večina novih nasadov uporablja moderno tehniko, služijo hkratu za svinjsko pašo in drobnici. Bolezni in škodljivci se sistematski zatirajo itd.

Branje z roko si je naš kmet že prisvojil in je za inozemstvo prodano blago standardizirano (v štajnagah) z napisom »Jugoslavija« in v teži 15—18 kg. Drinska banovina je prodala v Brčkem, Sabcu in Valjevu lani 17.030.000 kg, letos pa 24.660.000 kilogramov sliv. Toda leta 1933. je izvozila še več, namreč 32 milijonov kilogramov. Največ izvažala v Češkoslovaško, Avstrijo, Nemčijo, Poljsko in Švico, manj v Belgijo, Holandsko, Dansko, Francijo in Anglijo. Zaradi kratke eksportne sezone na važnih trgih so važne pridelovalne višinske razlike in prodajamo naše blago zaporedoma skozi cela dva meseca.

Glavna vrsta sliv je »požegača«, dobro se je letos prodajala tudi »ranka«. V tej banovini deluje 3500 sušilnic, a novih nastane vsako leto do 150, kajti trgovina suhih češpelj se vztrajno napreduje. Ni omejena ne časovno ne po razdaljah in prevozu. Letos je šlo na glavne tri domače trge 18.700.000 kg suhih sliv.

Trajno napreduje tudi jablan, pri kateri gre še za izbiro

najboljših izvoznih vrst. V tem se je pri nas že mnogo grešilo in šele zdaj so določeni okraji po vrstah za kolačaro, budimko, boskopko, kanadko, zlato parmenko, kozarko, lepocvetko in kaselko. V zadnjem času se preskušajo še ameriške sorte: jonatan, rdeči delišez, vajsep in njutam. Jabolka se pošiljajo razsuto in največ v Češkoslovaško, Nemčijo, Avstrijo in Poljsko, Francijo in Italijo. Najbolje grede kislja zimska jabolka. Za najboljše namizne vrste pa naš promet še ni dorasel. Tudi je treba še uve-

sti srednje pozne vrste. Sušena jabolka se še niso uvedla za prodajo, bolj pa za pekmez, jabolčnik in žganje. Letno se nasadi do 150 tisoč novih dreves, premalo pa se podirajo stara drevesa.

Zaradi slabih prometnih razmer pada gojitev hrusk, zanje pa tudi niso talne razmere zelo ugodne. Kmet sadi malo tega drevja za svojo rabo, zato nam močno konkurira Češkoslovaška z najboljšim blagom in prevozom.

Tudi za oreh je prva v Jugo-

slaviji Drinska banovina. Ima skoraj polovico vsega drevja. Izvažala letno do 400 vagonov jedre v inozemstvo. Važno pa je, da povpraševanje znatno raste ne le za sadež, marveč tudi za orehov les in je le treba najti čim boljše izvozne sorte.

Pripomniti je, da so ukrepi kmetijskih oblastev, navodila in dovoljene podpore sadjarstvu splošno dosti premalo znana stvar, če naj se jih kmet res kmalu posluži v korist vsega sadjarstva.

valturni itd., turško: kujundžije, vaturk, vatrok, vaturci). Beseda »vaturci« je po avtorjevem v zvezi s strogo delitvijo rudarstva od topilništva in s topilnico = Waltwerk. Waltworkti, imetniki topilnic in rudnikov, so bili meščani iz Dubrovnika, Kotora in Benetk. Saško pravo se pri nas ni ohranilo, pač pa v Madjarski in Češki. Sasi niso bili sami Germani, temveč zlasti saški Slovani (Lužiški Srbi); imeli so pri nas svoja sodišča (curia Teutonorum), glavarje (Kniza = kneza, ki je bil čisto Dubrovničan), notarje, urbarje ali urbovarje, cerkve in duhovnike in gozdne pravice drvarjenja. Za njimi so se ohranila imena vasi (Sasi), planin, polj (Sasin polje pri Plevlju), rek (Saška reka), izrazi: šlakna, smečar, ceh, šleganj, haodina, krampa, kilava, eimar, cimprati, šlag.

Svoboda raziskovanja in rudosledna ter lastniška pravica sta bili pri nas v srednjem veku skladni z zakonodajo v Srednji Evropi, dočim so se rimski rudniki podražavljali dajali v začasen zakup. Pri nas so dajali državi le desetino, izgubil pa je pravo lastnik, ki je za dolgo prekinil izkoriščanje rudnika. Večina pa so v bednih krajih poslovala zadruge (Gewerke, vark) na dele (partes, Kukes, Kux), ki jih je bilo do 128. Kuksi so bili povsod v deljivem številu in prodajni, zamenljivi in dedni. Imena rup = rudnikov so n. pr. bila Slavomir, Glavna, Chilus, Rautar.

Surovo rudo so merili s »četrtnikom« (4 oke) ali saško s »kapo«. Kapa je imela 4 čaše ali »kutle«, s kablji. Rudo so tako delili za drugarjem — varkom in ti so jo prodajali valturkom.

Svinčena ruda je vsebovala komaj 8—25% svinca. Prebirali so jo z roko, obdelovali s kladivcem na železni ploči ali na kamnu v »čistilih«. Seveda je bil pridelek še nečist ter so ga morali prati v »plakanicah«. Žgali so v pečeh — rostitih in šele nato raztopili. Ta ruda pa je dajala že tudi majhne množine srebra in večinoma tudi zlata, ki je v naših dneh proslavilo te rudnike.

Kožuhovino vseh vrst divjadi

že sprejema »Divja koža«, Ljubljana — Velesajem, za svojo 23. dražbo, ki bo dne 25. januarja 1937 v Ljubljani. »Divja koža« je lovška prodajna organizacija, zato služi izključno koristim našega lovstva.

Balkansko rudarstvo v preteklosti*

Na Balkanu so že v predzgodovinski dobi uvedli rudarstvo, kovinstvo in trgovanje s kovinami Kelti, Iliri, Tračani in Grki ter tudi pridobivali sol iz morja in iz slanah vrečev. Izkopavanja so pokazala, da so že v času Rimljanov obstajale trgovinske zveze notranjega Balkana z Jadranskim, Jonskim in Črnim morjem, za soli pa zlasti ob Donavi, Tisi in Savi na sever in na Balkan. Za slane vrečevce so se ljuto bojevala ilirska plemena Ardejeji in Autarijati.

Balkanci so poznali še pred Rimljani kovine, jih uporabljali in prodajali ali predelovali, nekaj tudi sami izdelovali, posebno zlato, železo, baker, živo srebro, svinco in srebro, ob morju navadno, c' ležiščih pa kameno sol. Srednjeveška krajina »Soli« (Tuzla) je imela največ vrečev. Redno in organizirano pa so pričeli gospodariti šele Rimljani, ki so obe stroki poddržavili, seveda s sužnji in kaznjenci in zakupniki. Ta dela so zavarovali z vojaško silo in usmerili z vojaškimi potmi. Sami Rimljani niso bili delavci, a bili so izredno podjetni. V vsaki provinci so postavili rudarske upravitelje (procurator metallorum) in za vsako kovino prefekte, tako tudi v Dalmaciji, Panoniji, Meziji, Macedoniji in drugod. Iz Splita so kmalu prenesli upravniški sedež v Domavijo ob Drini (Srebrenica), od koder so zgradili tlakovane ceste v Salono in Naron, a na sever in vzhod v Syrmium (Mitrovico), Naissus (Niš) in Singidunum (Beograd). Za predelavce so uporabljali spretno Hirce in Tračane (Piruste, Bese, Japode). Poslali so jih celo v Dacijo (Sedmograško, Verespatak).

* Iz članka inž. N. Belančiča v 4-5 št. »Metalurgije«.

Zaradi redne trgovine so trgovci iz Dacije in Panonije stanovali n. pr. v Saloni, Draču itd., pa tudi Grki so šli na sever kot uradniki, trgovci in delavci. Izkopnine pri Srebrenici nam kažejo, kako obsežna podjetja so tu poslovala s preprostimi orodjem in z nasiljem. V 5., 6. in 7. stoletju so Goti, Sloveni in Avari uničili tod vso rimsko organizacijo. Sužnji so pobegnili iz rudnikov, topilnic, kamnolomov, izpirališče za zlato. Poslej so menda delali do 13. stoletja le še rudniki v Grčiji. Novi Balkanci so pa bržkone še rešili zvezo in z malimi deli izkoriščali velike naprave, saj so v svojih bojih z Rimljani že ob Donavi spoznali rimsko tehniko, orožje in orodje, posodje in denar, česar so obilo našli in trdnjavah in mestih, pa tudi v rudnikih. Sprejeli so prometna sredstva in trgovinske navade podjarmljenih ljudstev in sosedov.

Trgovinski življenjski predmeti so bili sol, žito, živina in drugo. V najdenih pogodbah se omenjajo tudi še glavne kovine ter velike ali cesarske ceste. Največ virov imata o tem arhiva Dubrovnika in Benetk, pa arhiv v Carigradu, so pa še malo znani. L. 892. so Sloveni dobavljali sol Čehom (Moravanom), ker tam še niso odkrili solnih rudnikov (Vjeličke). Dobro so znane zveze Saline (Tuzle) z Bizancem in tudi poznejše podvlado Srbo-Hrvatov, Turkov in Avstrijcev, ki so uvedli tu državne solarne v Kreki in Simin Hanu. Vrelci so imeli 6—7 in 12—13 % soli, kar ob priprostem sporevanju ni dajalo velikih množin in je še pod okupacijo zadoščalo le za pribl. 80.000 oseb letno. Razumljivo je, da več tudi srednji vek ni mogel dobivati iz teh vrečev in da je zmogala morska sol.

13. stoletje je dalo veliko razmaha trgovini Dubrovnika z Bosno in Srbijo (tudi zlato in srebro) in Dubrovničani so jemali celo notranje rudnike v zakup.

Srbski kralj Štefan Vladislav je l. 1234. koval srebrnike v Brskovu, sto let pozneje so imeli svoj srebrn denar Bosenci, in izvažali so zlato in srebro. V rudnikih so dalmatinski in beneški bogataši zaposlili Sase, ki so pribežali pred Tatari ali prišli na poziv madjarskega kralja Geze. Avtor je sam raziskal to imigracijo Sasov in odkril, da so jo povzročile tudi pogoste krize v nemških rudnikih (Harz, Rammelsberg, Freiberg) in kuge, ki so nastajale zaradi bede. Po več let nemški rudniki sploh niso delali, nato spet vsi hkratu, do 140. Ob kugi l. 1349. so rudniki izumrli, rudarji pa so prenesli svoje običaje in zakone k nam v Bosno, Srbijo in Bolgarsko. Njihove 4 rudarske zakone so pozneje Turki kodificirali (Kamun Sas) l. 1536. Terminologija je saška (nemška) in slovanska, pomešana s turško, perzijsko in arabsko. Naštevajo tudi mnogo krajev: Brskovo, Kratovo, Novo brdo, Trepča, Janjevo, Zezna, Belasica, Bosna (Fojnica in Kreševo), Brvenik, Srebrenica. Iz drugih dokumentov so znani rudarski kraji: Zajača, Kučajna, Krupanj, Soli, Olovo, Ostružnica, Plana in Kovachi, Željeznik, bolgarski Kisten-dil in Čiporovci; kot solišča pa Athos, Valona, Drač, Kotor, otok Mljet, Ston, Slano, otoki, v Istri Piran, Trst, Rovinj, Poreč, Pulj, v Bolgarski Ahil pri Burgasu; kot trgovinski kraji: Podvisoki, Zvonik, bos. Dubrovnik, Prizren, Skopje itd.

Za rudarja in topilničarja so rabili izrazi »rupnik« in »srebrodele« (ital. lavorenti, valturchi,

Vsekakor je zanimivo, da tudi prvi oglasi v nemških časnikih, ki so izhajali v Ljubljani pred »Lub-lanski Novizami«, priporočajo slovenske knjige. To slovensko besedilo v nemških časnikih pa ni nič čudnega, saj so lahko z nemščino priporočali katero koli blago, naslovov slovenskih knjig pa skoraj niso mogli prevajati.

Najstarejši periodični časnik v Ljubljani

je izhajal l. 1708. in ga je tiskal ter izdajal Janez Jurij Mayr, imel je pa kar več imen. »Wöchentliche Ordinari- und Extra-Ordinari-Zeitungen von Wienn und unterschiedlichen Orten« so objavljale poročila, ki so prišla z redno (Ordinari-) in z izredno pošto (Extra-ordinari-) z Dunaja in raznih krajev. Taka številka je v ljubljanskem Narodnem muzeju ohranjena z datumom 30. januarja 1708. Dne 16. januarja je pa ta časnik izšel z naslovom: »Wöchentliche Extra-Ordinari Zeitungen von Wienn und unterschiedlichen Orten«, ker so objavljane samo vesti izredne pošte. Dne 13. februarja je pa list izšel z naslovom »Wöchentliche Ordinari Zeitungen oder Extract Schreiben von unterschiedlichen Orten aus ganz Italien; wie auch was die gewöhnliche Ordinari- und Extra-Ordinari-

Post von Wienn mitgebracht«. V tej številki je pa samo izvešček ali izbor poročil, ki jih je redna pošta prinesla iz Italije ter redne in izredne pošte z Dunaja. Naslov se je torej izpreminjal po poštah, kakršne so poročila prinesle in odkoder so jih prinesle. S tem je pa tudi razloženo, kako je bilo tedaj urejeno poročevalstvo! Samo nekaj številke tega najstarejšega periodičnega ljubljanskega časnika je ohranjenih, kolikor nam je pač znano, morda ga pa še najdemo. V vseh dosedaj znanih številkah pa ni nobenega oglasa in tudi nobenega poročila iz naših krajev.

Drugi časnik je pa v Ljubljani izšel 4. februarja 1775. (namreč kar 5 števil skupaj, a prva z datumom 7. januarja) pri dež. tiskarju Jan. Fridr. Egerju, ki je pozneje tiskal tudi »Lub-lanske Novize«. V primeri z »Ordinari- und Extra-ordinari Zeitungen« pomeni »Wöchentliches Kundschaftsblatt des Herzogthum Krain« silen napredek in je odlično urejen, njegova vsebina je pa z večino namenjena pospeševanju kmetijstva, ker ga je izdajala prav za prav Družba poljedelstva in koristnih umetnosti, naša sedanja Kmetijska družba, objavlja pa zlasti v II. letniku, ki je bil tudi zadnji, prav zanimive lokalne novice in prav ostre ter zelo korajžne kritike raznih na-

prav in tudi polemike. Že v prvi številki ima reklamen članek za loterijo ur v Lincu, poleg tržnih cen in umrljeh pa objavlja še tudi ugledne tujce, kakršnih je tedaj več obiskalo Ljubljano, kakor danes. Za zgodovino našega narodnega gospodarstva je važno, da ima ta tednik že

stalno rubriko »Oekonomische Nachricht«.

Imenitna dražba po knezoškofu grofu Petazziju je razglašena takole:

Avertissement.

Den 15. 16. 17. und 18. laufenden Monats Hornung Nachmittag von 3. bis 6. Uhr werden die Fürst-Bischöflich Graf von Petazzische Praetiosa, Silbergeschmeide, Porcellain, Hirsch- Stuck- und Gamshaut, Bärndecken, Fuchsbülger, kupferne Kastrollen, Pferdgeschier, und andere Hausgeräthschaften in dem von Werthischen kais. kön. Kanonikshause an den Meistbietenden hindangegeben.

Z 21. januarjem je datiran razglas dražbe pogorišča »eksjezuit-skega« kolegija od cerkve sv. Jakoba do poslopja abbéja Gruberja z vrtom in obzidjem, dne 4. aprila so pa dali na dražbi deželni kazino »plus offerenti« v najem.

Vsak mesec je razglašena težakruha in cene, ko so v Ljubljani pojedli še največ kruha iz soržice. Kako zelo so se tedaj zanimali za domače stare tiske, nam priča »avertissement«, ki nekdo z njim za vsak denar išče Mandelčičevo »Genealogia... des Adelichen uralten Geschlechtes deren von Rain« iz l. 1755. Dandanes tudi naše oblasti podobne redkosti prodajajo v Večve in na Količevu za papir. Dne 22. aprila 1775. je pa izšel prvi oglas knjigarja Mihaela Prombergerja, ki med drugimi ponuja tudi

slovenske knjige:

Gorriup (Franc.) Evangelski nauk, za use Nedele inu Praznike celiga leila (škrat), 8vo. 45 kr. Sailer (Seb.) Marianske Kempenzar, 12mo. 10 kr. Rupnigg (Casp.) ta Cristusovinu terpleino posvečeni Post, za sakdanski Premišluvainu, 8vo. 45 kr.

Ker smo pravkar prečitali več tiskarskih škratov, moramo ugotoviti, da je v tej številki tudi

prvi popravek tiskarskega škrate.

Novinarji na Slovenskem torej škrate krote in popravljajo že nad 150 let, a čitatelji še vedno ne verjamejo, da je nepoboljšljiv!

Ker je »Kundschaftsblatt« prav

za prav kmetijsko strokovno glasilo, se ne bomo čudili, da ima priloženo že tudi veliko bakrorezno sliko najmodernejšega in najpraktičnejšega kolovrata. Sicer je to

prva slika v periodičnem listu, ki je izšla pri nas, vendar smo imeli prvo sliko iz l. 1578. v Mandelčičevi »Neuue Zaytung« pri opisu, kako so Turki vzeli Metliko. Tedaj pa časniki še niso bili periodični, temveč samo prigodni letaki, ki so jih prodajali po sejnih in cerkvenih shodih.

»Kundschaftsblatt« je pa tudi prvi list v Sloveniji, ki ga je naznanila Poljedelska družba, še predno je izšel, s poročilom, da bo za majhno takso, ki jo bo treba plačati po meri za našo potreb-nega prostora, objavljala tudi dražbe in javne prodaje, na ta način pa tudi izgubljene stvari in lake, ki jih kdo ponuja v najem, nič manj pa ponudbe služb in kapitalije, ki jih ta ali oni hoče vzeti ali dati na posodo. Prednica sedanje Kmetijske družbe je torej v Sloveniji vpeljala

plačane oglase.

Toda naši predniki že tedaj niso bili posebno vneti za inseriranje, da list ni mogel izpolniti vseh točk napovedanega programa, vsaj kar se raznovrstnosti oglasov tiče.

Gospodarsko življenje v l. 1936

Zboljšanje svetovne konjunktura predvsem posledica večje zunanje-politične napetosti

Statistika govori, da se je svetovna konjunktura zboljšala. Proizvodnja železa, svinca, bakra in vseh drugih kovin je rasla, dvignila pa se je tudi proizvodnja cele vrste drugih surovin, da se splošno govori o zboljšani svetovni gospodarski situaciji. Istočasno objavljajo statističarji tudi številke, ki govorijo o zmanjšani brezposelnosti skoraj v vseh državah. Torej več kot dovolj razloga, da se začnejo peti slavospevi o zboljšani gospodarski situaciji po svetu.

Toda, če pogledamo številke malo bližje in če te številke analiziramo tudi v zvezi z drugimi dejstvi, potem postanejo vsi ti opevi precej problematični. Kajti vsa ta konjunktura je bila le umetno ustvarjena z večjim oboroževanjem. Onih 200 milijard frankov, ki so jih vse države na svetu izdale v l. 1936. za vojaške namene, teh 200 milijard je bila ona pogonska sila za umetno konjunkturo, ki jo danes preživljamo. Veliko število teh težkih milijard pa je bilo izdanih tudi brez kritja, s prisilnimi posojili, celo s konfiskacijami premoženja, da se nihče ne ve, kako se bo vse to poglavje tudi nehalo. In tudi na padec brezposelnosti je treba v marsikateri državi pogledati s te perspektive. Če se je z uvedbo splošne vojaške dolžnosti v Nemčiji zmanjšalo število brezposelnih, potem je to znižanje silno fiktivno, kajti takšna zaposlitev ljudi ne pomeni zboljšanja gospodarskega stanja, temveč nasprotno novo in težko obremenitev gospodarstva. Če bo to tudi dovolj močno, da to novo breme vzdrži, pa še nihče ne ve. Prav tako tudi zaradi afriške vojne povzročeno znižanje brezposelnosti v Italiji še ni dokaz zboljšanja gospodarske situacije.

Nobenega smisla pa tudi nima, če smo veseli večje proizvodnje železa, svinca, bakra in drugih kovin, ki jih potrebuje vojna industrija. Kajti vse to zboljšanje ni dejansko nič drugega, kot vedno večje kopičenje nevarne razstrelivne snovi, ki more nakrat zagnati Evropo in ves svet v novo katastrofo svetovne vojne. Samo s to razliko, da bo nova svetovna vojna še vse bolj krvava kot prejšnja, da bo zahtevala še neprimerno več žrtev kot prejšnja in da bo tudi stokrat bolj draga, kot prejšnja. — Španska državljanska vojna to že dovolj jasno dokazuje.

In tako je bilo vse preteklo leto dosledno v znaku vedno večje vojne nevarnosti. — Pod takšnim znakom pa se gospodarstvo ne more razvijati, ker vedno bolj napeti zunanje-politični odnosi nujno ovirajo razvoj gospodarstva, ker so ugodni le najbolj poudarjeni avtarkiji, kakor je dosegla ta v nemški štiriletki svojo najpopolnejšo obliko. Pasove treba še bolj zadrgniti, da bo dovolj denarja za kanone! V takšnem ozračju ni za svobodno gospodarstvo razvoja.

In to resnico je potrdil tudi tako mnogo obetajoči valutni sporazum med Anglijo, Francijo in Združenimi državami. Njegovi negativni učinki so se pokazali takoj in cela vrsta držav je morala pod vplivom tega sporazuma devalvirati svoje valute. Pozitivni učinki tega sporazuma, da bi padle ovire za zunanjo trgovino, pa so izostali. — Kontingenti še naprej veljajo kot zadnja modrost in carinske ovire, uvozna dovoljenja in razni svobodno trgovino ovirajoči plačilni sporazumi so še nadalje podlaga večine trgovinskih pogodb. Pod pritiskom silno poostrene zunanje-politične situacije niti tako močne države kakor Vel. Britanija, USA in Francija niso mogle izvesti cilja svojega valutnega sporazuma.

Ni pa nobenega pravega upanja, da bi ta usodna zunanje-politična napetost popustila, ker pridobiva jo na moči središča, ki hočejo za vsako silo razdeliti svet v tabora, ki bi si napovedala najbolj neizprosni boj na nož. Proti temu prizadevanju teh temnih sil ni danes drugega orožja, kakor da morajo še pacifisti kopiciti razstrelivno snov in da z grozilo posledic vojne nega konflikta preplašijo one, ki bi hoteli zaupati svojo srečo bogu vojne. Nič ni bolj značilno za današnjo do ostrine noža priganano politično situacijo, kakor da morajo velike demokracije z orožjem militaristov braniti svoja načela.

Pri tem pa je treba poudariti še to, da vsa ta zunanje-politična napetost že davno ni omejena le na eno deželo, temveč da imamo v vseh teh starih kontinentih stalna

Gospodarsko življenje v Jugoslaviji

Od vseh teh razburljivih svetovnih dogodkov je znala Jugoslavija ohraniti sebe v razveseljivo distanci in to je treba voditeljem naše zunanje politike izreči z vsem priznanjem. Zato tudi ti zunanji dogodki ne mečejo tako močne sence na naše gospodarsko življenje, vendar nekaj teh sence pade tudi na naše gospodarstvo. Takšna senca so bile n. pr. sankcije, katerim se nismo mogli izogniti. Posebnost naše nesposobne uprave pa je, da ni znala proti sankcijam najti prav nobenega zdravila. Od sankcij prizadeto gospodarstvo si je moralo pomagati, kakor si je vedlo in znalo in prav nič se ni storilo, da bi se mu posledice sankcij olajšale. Kaj je bilo res tako nemogoče, da bi se n. pr. za izvozno blago, ki je bilo zadeto od sankcij, znižale železniške prevozne tarife? Ali je bila res tako nezasišana zahteva, da bi se od sankcij tako težko prizadelim izvoznikom olajšala davčna bremena? — Toda, kakor da bi šlo za stavo, se ni za prizadeje gospodarske panoge storilo nič — prav nič.

Napeta zunanje-politična situacija pa je imela za nas še drugo težko posledico. Embargo tujih posojil je ostal nezmanjšano vse leto v veljavi. Tuja posojila so se dobila le za kanone ali pa za druge materialne dajatve. Tudi naša država se ni mogla tem posledicam izogniti in zato je moral najti domači denarni trg vsa sredstva za naše domače investicije. Niso se smele poceniti železniške tarife, ker bi potem ne mogli graditi novih železnic, ki jih pri nas gradimo le iz rednih proračunskih sredstev, kakor da bi bila ta tako velika.

Nismo pa zato tudi mogli dobiti tujega kapitala za izkoriščanje naših naravnih zakladov na evropski način. Kar smo dobivali za dvig naravnih zakladov, smo dobili vse le pod pogojem, da priznavamo temu kapitalu takšne pravice, kakršne ima v kolonialnih deželah. Zato je bila zaman tudi vsa borba, ki so jo vodili naši trgovci in obrtniki proti veleblagovnicam, proti prodajalnam velikih tujih podjetij. V tej borbi so doživeli na vsej črti same težke neuspehe.

Velika vojna napetost po svetu pa je imela za naše gospodarstvo

tudi svoje dobre učinke.

Vojna nevarnost zahteva vedno kopičenje vseh zalog, zlasti pa živil. Zato nakrat ni bila za nas nobena težava, da prodamo svoje žito, svoje agrarne proizvode in celo lesni trg se nam je iz tega razloga odprl v Anglijo in Nemčijo. Velikaznoma pa bi bila, če bi to slučajno konjunkturo smatrati za

žarišča permanentne vojne nevarnosti. Vsak hip more iskra z Daljnega vzhoda zažgati tudi požar drugje, vsak hip more španska državljanska vojna pognati na milijone ljudi v boj, vsak hip more tudi iz Afrike zažgati nevaren požar podobna iskra. Pri vsem tem pa ugaša avtoriteta Zveze narodov, ki je nastala kot zaobljuba evropskim narodom, da jih bo ta mednarodna organizacija obvarovala pred grozotami nove svetovne vojne.

Zaradi te zunanje-politične negotovosti se tudi nikjer niso mogle gospodarske razmere prav ustaliti, kakor nam kaže vedno znova beg zlata iz ene države v drugo. Ljudje nimajo več pravega zaupanja, prišocha katastrofe je tu, s tem pa tudi povečana nevarnost, da do nje v resnici pride.

trajno in če ne bi računali tudi s to možnostjo, da vsa ta konjunktura lepega dne tako naglo ugasne, kakor je prišla. Morali bi pač zelo intenzivno delati, da bi to slučajno konjunkturo spremenili v trajno. Ali pa res delamo v ta namen?

Poleg tega pa še na eno drugo stvar ne smemo pozabiti. Danes ni umetnost prodati v tujino surovine in agrarne proizvode, danes je umetnost, dobiti za te prodane proizvode tudi denar, in sicer polno vsoto, kakor je bila pogojena. Vse kaže, da se te umetnosti še nismo naučili, ker drugače ne bi že nad leto bili mi tisti, ki financiramo za druge in večje narode svoj izvoz. Tudi iz tega razloga je dobro, da svoj oficialni optimizem malo reduciramo!

Gospodarsko življenje v Jugoslaviji sami

se tudi ni dosti izpremenilo. Do pravega uravnovešenja državnih izdatkov in dohodkov še vedno nismo prišli in zato smo tudi v letu 1936. doživeli novo povišanje davčnega bremena. Dobili smo poleg tega centralizirane nekatere banovinske trošarine, povišan je bil carinski davek, povišana železniška potniška tarifa, povišan luksuzni davek in uvedene nekatere nove pristojbine. Poleg tega pa so bile uvedene tudi nove, oziroma povišane stare samoupravne davščine, ki so zlasti zadele Slovenijo, kjer so bile te davščine že itak najvišje. Vrh vsega pa je bil povišan še prispevek za socialno zavarovanje. Če bi mi imeli v resnici uravnovešeno gospodarstvo, vseh teh poviškov ne bi bilo treba, ker so se na eni strani davčni dohodki povečali že sami po sebi zaradi naravnega prirastka prebivalstva in zmanjšanja krize v žitornih krajih, na drugi strani pa so bili proračunani izdatki znatno reducirani. Pri v resnici uravnovešenem gospodarstvu bi zato vsi ti davčni poviški morali biti nepotrebni.

Res pa je na drugi strani, da so se državne investicije v preteklem letu znatno povečale in da je v tem pogledu pokazala vlada veliko aktivnost. Gradile so se nove železnice, nadaljevalo se je z gradnjo avtomobilske ceste od madžarske meje skozi Subotico na Beograd, silno se je povečala železnarica v Zenici, zgradila nova železniška tvornica v Kraljevem ter izvršila še mnoga druga investicijska dela. Toda tej polhvali je treba dodati, da je bila Slovenija vsega tega le v neznatni meri deležna in da je bila celo licitacija za cesto drž. meja—Maribor ponovno razveljavljena in da je tudi

Medenski klanec komaj ušel isti usodi. Vsem investicijskim delom je bil mnogo preveč vtisnjen stari centralistični pečat, da bi mogli biti Slovenci z njimi zadovoljni.

Treba je tudi priznati, da je vlada pokazala večjo aktivnost za dvig zunanje trgovine s sklenitvijo novih trgovinskih pogodb. Tako so bile sklenjene nove trgovinske pogodbe s Španijo, Francijo, Anglijo, Nizozemsko, Turčijo, Grčijo, Nemčijo, Italijo, vendar pa so bile nade, ki so se stavile v te pogodbe mnogo previsoke. S Španijo je bila sklenjena pogodba prepozna, tik pred izbruhom državljanske vojne, pogodba z Nizozemsko je obvisela v zraku, druge pa so dale manjše rezultate, kakor se je pričakovalo. Se danes pa nimamo pogodb z Argentino, čeprav bi jo nujno potrebovali. Prav tako tudi z mnogimi drugimi državami.

Znova pa smo morali pri vseh teh pogodbah tudi konstatirati, da niso bili k pogajanju pritegnjeni zastopniki gospodarskih stanov in da so trgovinska pogajanja že postala monopol birokracije. Ni se zato tudi čuditi, da so bili uspehi temu primerni. Nerešena pa je ostala še naprej zahteva po imenovanju praktičnih ljudi za trgovinske atašeje, ni še tudi bila uvedena poročevalska služba v korist našega izvoza, prav tako pa je naš izvoz tudi zaman pričakoval pomoči v obliki izvoznih premij, znižanih prevoznin in davčnih olajšav. Edino odstopitev deviz, ki jih mora izvoznik odstopiti Narodni banki, se je za nekatere države znižal.

Premala skrb za našo zunanjo trgovino se je zlasti pokazala pri izvozu sadja. Kmalu bomo mogli praznovati jubilej, ko naši sadni izvozniki zaradi neorganiziranosti našega sadnega izvoza izgubljajo milijone in milijone. »Trg. list« je moral tako tudi letos opozoriti na nevarno stanje našega izvoza češpelj na Dunaj in druge srednjeevropske trge. V to poglavje spada tudi dejstvo, da nas Bolgarska stalno in uspešno izpodriva na evropskem sadnem trgu, ker je bolgarski sadni izvoz neprimerno

In naše slovensko gospodarstvo?

Težave, ki so ilačile slovensko gospodarstvo že v prejšnjem letu, niso popustile, temveč so k tem prišle še nove. Iz stiske, ki so jo nakopale sankcije Sloveniji, ni dobila Slovenija nobene pomoči. Poleg tega je prišel polom »Feniksa«, ki je zopet Slovenijo najbolj prizadel. Saj je četrtina premij iz Slovenije. Pri rigorozni davčni praksi v Sloveniji je bila tudi od vseh davčnih poviškov Slovenija najbolj udarjena. Se prav posebno pa s centraliziranimi banovinskimi trošarinami, ko mora Slovenija plačevati za druge banovine.

Najtežji udarec pa je zadel slovensko denarništvo. Ni nam mogoče, da bi o tem vprašanju povedali vse, kar mislimo in čutimo. Ni pa tudi niti potrebno, ker je to vprašanje za Slovenijo tako boleče, da govori ta rana sama dovolj govorno.

Ze samo zaradi tega udarca so za Slovenijo vsi glasovi o zbolšanju prazne besede in zato tudi mi ne moremo zaključiti svojih izva-

boljše organiziran, kakor naš. Samo glede žitaric je bil izvoz bolje organiziran, toda še tu so pritožbe proti Prizadu stalno na dnevnem redu, kakor tudi proti uradu za kontrolo živalskega izvoza. Tudi o tem je »Trg. list« pisal že ponovno.

Novost za naš uvoz je bila uvedba uvozne kontrole. Tudi ta je bolela od vsega začetka na tem, da je imela centralistični žig premočno udarjen. Vse zahteve, da bi bili v odboru za uvozno kontrolo gospodarski ljudje iz vseh pokrajin države, so bile zaman. Ni se čuditi, če so proti delovanju tega odbora tudi pritožbe stalne.

Kakor že uvodoma povedano: vsa naša gospodarska politika se je v glavnem gibal v starih mejah, ki so bile določene bolj iz fiskalnih, ko iz gospodarskih ozirrov. Če ne bi imeli letos te izredne sreče, da sta vojna konjunktura in pa slaba letina v Ameriki silno dvignile povpraševanje po naših agrarnih proizvodih, bi najbrže doživeli novo krizo. Zato je tem manj upravičeno zidati na teh slučajnih zunanjih momentih.

Se eno treba posebej omeniti, in to je stalno prodiranje centralizma tudi na gospodarskem polju. Boj proti monopolizaciji slovenskih knjig in zvezkov se je nehal s tem, da je ostalo vse pri starem, da centralizem ni prodril še na nova polja. Zato pa je pri trošarinah, raznih fondih, za katere vlada posebna gorečnost, centralizem še pridobil. Zlasti pa v denarništvi, kjer se privilegiran položaj državnih denarnih zavodov vedno bolj izpreminja v monopolni položaj. Zadnji akt kmečke zaščite je v tem pogledu to tiho gradbo že skoraj dokončal.

Da se ni naša gospodarska politika zboljšala, je glavna krivda v našem nerešenem notranje-političnem nasprotju. Sporazum z Zagrebom je obvisel v zraku, s tem pa je bila tudi še bolj utrjena pozicija naše birokracije, ki se vedno bolj identificira s centralizmom. V zvezi s tem je treba omeniti, da je naša skupščina izglasovala proračun v redu, kmalu nato pa tudi povišala dnevnice.

Vse zahteve po uvedbi načrtnega gospodarstva, vse zahteve po večjem upoštevanju gospodarskih stanov so bile zaman in zato tudi ni bilo resničnega zboljšanja. Naša gospodarska politika še vedno čaka, da ji dajo gospodarski ljudje pravo smer in potrebni elan.

● Trgovci, prodajajte domače blago! ●
„Naš čaj“ Vam daje dober in stalen zaslužek!
 ● Zaloga: Kmetijska družba v Ljubljani ●

Politične vesti

Kakor poroča »Politika«, je izjavil turški zunanji minister Ruždi Aras v Atenah, da je jugoslovanska vlada že obvestila turško vlado, prav tako pa tudi grško in romunsko, da vodi pogajanja z Bolgarsko zaradi sklenitve pakta o nenapadanju. Po mnenju Ruždi Arasa je ta pakt popolnoma v skladu z nameni in pravicami Balkanske zveze.

Tudi francoski listi poročajo obširno o pogajanjih, ki se vodijo med Jugoslavijo in Bolgarsko za sklenitev prijateljskega pakta o nenapadanju. Pri tem francoski listi poudarjajo uspešnost miroлюбne jugoslovanske politike, ki jo vodita knez-namestnik Pavle in predsednik vlade dr. Stojadinović.

Znani italijanski novinar Mario Nordio je objavil v tržaškem »Piccolo« že tretji članek o italijansko-jugoslovanskih odnosih. V svojem članku pravi, da so ostali ti tako korektni kakor so bili, da pa se še ni kaj več doseglo.

Glede Španije sta se francoska in angleška vlada popolnoma sporazumeli. Najprej naj bi se doseglo, da nobena država ne bi več podpirala obeh španskih strank ne z orožjem ali živili, in ne z denarjem ali prostovoljci. Ko bi se na ta način nasprotja omilila, bi se skušalo posredovati med obema taboroma. Med posredovanjem pa bi se tudi dobila podlaga za končni sporazum.

Francoska vlada je sporočila angleški vladi vse ukrepe, ki jih je pripravila, da se ustavi vsaka pomoč eni od španskih strank, če bi vse države v resnici izvajale dogovor o nevmešavanju. Če pa tega ne bi bilo mogoče doseči, potem tudi francoska vlada ne bi mogla ostati več nevtralna.

Sovjetska vlada je izjavila, da je pripravljena spoštovati najstrožjo nevtralnost glede Španije, če se bo tudi drugim državam onemogočilo, da bi se vmešavale v španske zadeve.

Nemčija s svojim odgovorom na francosko in angleško noto zavlačuje ter se zdaj pričakuje njen odgovor šele po novem letu.

Nemška krizarka »Deutschland« se je pojavila pred Bilbaom in zahitevala od baskiške vlade, da takoj izpusti zadržani nemški parnik »Palos«, in sicer z vsem tovorom, vso posadko in vsemi potniki. Baskiška vlada je nato odredila, da se parnik izpusti z vso posadko in vsemi potniki, zadrži pa se ves vojni material, kar je tudi v skladu z mednarodnimi poročili. V mednarodnih krogih se smatra, da je s tem ves konflikt zaradi parnika »Palos« likvidiran.

»Berliner Börsen-Zeitung«, ki ima zelo ozke stike z nemškimi vojaškimi krogi in tudi z nemškim zunanjim ministrstvom, piše o španskem vprašanju ter o stališču Nemčije. List poudarja, da nima Nemčija nobenega namena, da bi si ustvarila v Španiji operacijsko točko ali da bi iz Španije ven nameravala kakšno vojaško akcijo. Namen Nemčije je samo ta, da se prepreči, da bi se v Španiji vgnezdil boljševistični polip, ki bi potem segal po drugih državah.

O rezultatu posvetovanj v Berchtesgaden se vedno ni zanesljivih poročil. Ve se samo to, da se vojaški in gospodarski krogi upirajo nadaljnji intervenciji v Španiji, ker bi se mogla zaradi te intervencije ponesrečiti vsa nemška štiriletka. Po nekaterih pesimističnih vestih evropskih diplomatov v Berlinu pa se je Hitlerju posrečilo, da je zlomil odpor vojaških in gospodarskih krogov in se bo zato intervencija v Španiji nadaljevala. Vendar pa je treba to vest sprejeti z vso rezervno.

Nemška vlada bo baje odgovorila na noto londonske in pariške vlade, da je pripravljena umakniti se iz Španije, če dobi surovine ali pa kolonije. »Boljševistični polip« v tem primeru menda ni več nevaren?

Pariški »Tempse« poroča, da je vrhovni poveljnik nemške mornarice admiral Forster demisioniral, ker da ne bi mogel prevzeti odgovornosti za posledice, če bi nemška mornarica intervenirala v Španiji.

Angleški list »Daily Mirror« poroča, da je do sedaj odplulo v španske vode 27 sovjetskih podmornic. Vsi sovjetski trgovski parniki so oboroženi z brzostrelnimi topovi, da bi se v primeru napada mogli braniti. Te vesti angleškega lista pa se do sedaj še ne potrjujejo.

Francoski parlament je skoraj soglasno odobril zakonski načrt, s katerim francoska država jamči za posojilo Poljski.

Tudi zadnja Francova ofenziva na aragonski fronti se ni posrečila. Italijansko sodišče za zaščito države bo delovalo še do 1. 1941. Visti o ukinitvi tega sodišča so torej popolnoma neresnične.

Besedilo trgovinske pogodbe z Madjarsko

Dne 1. januarja stopi v veljavo trgovinska pogodba, ki je bila podpisana dne 17. decembra v Beogradu z Madjarsko in ki se glasi:

Kr. madjarska in kr. jugoslovanska vlada sta se v želji, da olajšata medsebojno trgovinsko zamenjavo, pogodile brez škode za določbe jugoslovansko-madjarske trgovinske pogodbe z dne 24. julija 1936, ki je sedaj v veljavi, o naslednjem:

Čl. 1. — Obe pogodbeni stranki sta se dogovorili, da v svrhu ureditve medsebojne trgovinske zamenjave uporabita načelo kompenzacije za terjatve, nastale zbog izvoza iz ene države v drugo. Pravila, po katerih se bo izvajala ta kompenzacija, so določena s plačilnim sporazumom, ki je bil današnji dan podpisan. Smatra se, da je dogovorjeno, da to načelo ne zadeva v predpise, ki veljajo za zunanjo trgovino, zlasti pa ne za razne prepovedi in omejitve glede uvoza ali izvoza.

Čl. 2. — Madjarska vlada bo za časa trajanja te pogodbe in za proizvode, katerih uvoz v Madjarsko je bil do sedaj vezan na posebno uvozno dovoljenje, določila stalne letne kontingente za naslednje jugoslovanske proizvode:

— sveža morska riba in luskari: 10 ton, nasoljena riba 100 ton, sardine v olju 50 ton, suhe češplje (etivirane in neetivirane) 500 ton, orehi v luščinah 400 ton, nežagana drva 50.000 ton, oglje 6000 ton, okrogel in jamski les 2000, les listnatega drevja 4000, tesan les 6000, poseben hrastov les za tračnice 1000, žagan les iglastega drevja 20.000, frizi 2400, kalcijev karbid 800, metilni alkohol 120, kalcijev acetat 100, kreozotno olje za impregniranje pragov 350, trikloretilen 150 ter lesna vlakna in podobno 20 ton.

Uvozna dovoljenja, ki bodo veljala za te kontingente, se bodo izdajala v enakih tromesečnih presledkih, razen za orehe in suhe češplje, katerih uvoz bo dovoljen za čas izvozne kampanje, ki traja od septembra pa do konca marca, ter razen za drva, za katera se bodo izdajala uvozna dovoljenja polletno.

Uvozni kontingenti, ki bi ostali neizkoriščeni za določene periode — v mejah prej navedenih kontingentov — se morejo izkoristiti v naslednjih periodah ter na

Plačilni sporazum med Madjarsko in Jugoslavijo

Besedilo tega sporazuma se glasi:

Čl. 1. — Urejanje obvez, ki izvirajo iz trgovinskih operacij med obema državama, je doseženo s kompenzacijami, ki se bodo efektuirale v Jugoslaviji pri Narodni banki kr. Jugoslavije, v Madjarski pa pri štirih bankah, ki so v to svrhu pooblašene, in sicer pri: Madjarski trgovski banki v Pešti, Občni madjarski kreditni banki, Eskontni madjarski banki in Centralnem madjarskem finančnem zavodu s posredovanjem Madjarske narodne banke.

Čl. 2. — Vsaka trgovska terjatev, ki izvira iz prodaje madjarskega blaga v Jugoslavijo, se mora urediti s plačilom v dinarjih pri Narodni banki kraljevine Jugoslavije. Plačane zneske bo kreditirala Narodna banka kr. Jugoslavije z globalnim računom v dinarjih, ki ne nosi obresti, in ki se vodijo v knjigah na ime Madjarske narodne banke, dajoč istočasno potrebne podatke za plačilo protivrednosti v pengih madjarskim upnikom.

Čl. 3. — Vsaka trgovska terjatev, ki izvira iz prodaje jugoslovanskega blaga v Madjarsko, se mora urediti z izplačilom protivrednosti v pengih pri pooblaščenih bankah, navedenih v 1. členu, na kredit posebnega računa, ki ga morajo te banke otvoriti v svojih knjigah na ime Narodne banke kr. Jugoslavije.

Čl. 4. — Pooblašcene madjarske banke morajo vsak dan sporočati na posebni beli listi Ma-

podlagi dovolil, ki bodo redno veljala tudi za te periode, vendar pa njih veljavnost ne more presegati trajanja tega sporazuma. Uvozna dovoljenja za žagan les in les listnatega drevja veljajo tri mesece.

Čl. 3. — Če bo s povečanjem madjarskega izvoza v Jugoslavijo zagotovljen plačilni promet med obema državama na zadovoljiv način, bo dovolila madjarska vlada Jugoslaviji razen prej navedenih minimalnih kontingentov še naslednje dodatne kontingente:

— drva 30.000 ton, oglje 6000, žagan, tesan in predelan les 6000 ton, železniški pragi 180.000 kosov, rezan les iglastega drevja 12.000 ton. Ti dodatni kontingenti se izkoriščajo na isti način ko prej navedeni.

Čl. 4. — Če bi ena pogodbenih strank predpisala prepovedi ali odredbe o kontingentiranju uvoza ali izvoza proizvodov, katerih uvoz ali izvoz je svoboden ali če bi uvedla splošen režim novih omejitev, mora o tem takoj obvestiti drugo pogodbeno stranko, da bi mogla ta, če bi ti ukrepi zadevali v njene interese, začeti pogajanja, s katerimi naj bi se dosegel sporazum, ki bi se prilagodil novemu stanju stvari. V primeru, da v roku meseca dni po tem obvestilu ne bi prišlo do sporazuma o prilagoditvi teh ukrepov, ima druga pogodbeni stranka pravico, da odpove pogodbo. Ta odpoved stopi 15 dni nato v veljavo.

Čl. 5. — V roku enega meseca po uveljavitvi te pogodbe se sestavi mešani odbor iz po šest zastopnikov zainteresiranih državnih ustanov obeh pogodbenih strank in ki jih imenujeta obe vladi. Naloga tega mešanega odbora je, da skrbi za pravilno uporabo določil te pogodbe, da razpravlja o sporih, ki bi mogli nastati ter da prouči vse možnosti, ki bi mogle pospeševati zamenjavo blaga med obema državama. Oba predsednika obeh mešanih odborov morata biti v čim bolj stalnem in neposrednem kontaktu. Seje tega odbora se sklicujejo ob vsaki potrebi.

Čl. 6. določa, da stopi ta pogodba v veljavo dne 1. januarja 1937. Pogodba se odpove 3 mesece prej za 31. december istega leta. Če se ne bi v tem času odpovedala, potem velja do konca decembra 1938.

djarski narodni banki o izvršenih plačilih na kredit jugoslov. Narodne banke. Madjarska banka pošlje en izvod jugoslovanski Narodni banki zaradi ugotovitve kronološkega reda izvršenih vplačil. Madjarska narodna banka pa bo takoj, ko prejme poročilo jugoslovanske Narodne banke o svojih zneskih v dinarjih, ki so ji stavljeni na razpolago, dala nalog s pomočjo rdečih listov za izplačilo jugoslovanskih terjatev, in sicer po kronološkem redu objavljenih depozitov protivrednosti pri pooblaščenih bankah.

Čl. 5. — Narodna banka kraljevine Jugoslavije izplačuje jugoslovanskim izvoznikom v dinarjih, Madjarska narodna banka in pooblašcene madjarske banke pa na isti način v pengih.

Čl. 6. — Denar tudi za obracun je dinar. Konverzija med dinarjem in pengom se izvrši po tečaju, ki se od časa do časa določi po sporazumu obeh narodnih bank. V primeru, da bi bili računi dopolnjeni tudi v drugih

valutah, se izvrši konverzija v ustrežajoči nacionalni valuti in po uradnem tečaju dolžnika, navedenem v Beogradu oziroma v Budapešti na dan pred izplačilom.

Čl. 7. — Če so po trgovskih zvezah dveh tvrdk možne zasebne kompenzacije, se smejo te izvršiti samo z dovoljenjem obeh narodnih bank za vsak primer posebej.

Čl. 8. — Obe narodni banki se

zavezuje, da ukreneta vse potrebno, da se ne bodo delale dolžnikom nobene težkoče glede izplačil, ki se morajo izplačati na skupni račun ter da se bodo dovolila, če bi bilo potrebno, izdajala avtomatično.

Čl. 9. — Izplačilo dolžnika pri dotični banki ga oprošča njegove obveznosti šele potem, ko je upnik dobil svojo terjatev plačano.

Čl. 10. — Ta sporazum je bil sklenjen za šest mesecev ter stopi v veljavo dne 1. januarja 1937. Če se do tega roka ne odpove, se avtomatično podaljša, razen v primeru istega odpovednega postopka za tromesečno dobo.

Več boljše in lepše reklame!

Konec

Vzglej: Vodeče glave neke velike tovarne za peči znamke X so bile kar vse iz uma. Vsak mesec se je manj prodalo, z zaloganami je niso več vedeli, kam in poleg vseh nadlog je bilo še poletje pred vrati. Slogan: »Goreče vprašanje v gospodinjstvu je z našimi pečmi za vselej rešeno.« je bil bob ob zid. Nekaj je bilo potrebno napraviti, toda kaj? Med pobešene glave je nekega dne kakor iz neba padlo pismo, ki je bilo od začetka do konca sama prečista hvala o pečeh X. Glasilo se je: »Že dolgo me je gnalo, da bi Vam pisal, kako zelo sem vesel, da sem si nabavil peč X. Videl sem jo na zadnji razstavi, pa sem si jo omislil. Takoj sem si jo dal poslati. Do sedaj sem imel s pečmi vedno velike sitnosti, zato sem bil kar naravnost vzradoščen, ko na Vaši peči nisem mogel najti niti najmanjše graje. Sedaj, ko sem jo rabil že vso zimo, naj Vam častitam k temu nad vse posrečenemu modelu. To moje priznanje morete poljubno izrabiti. S spoštovanjem.« Vodeč tvornice so bili takoj edini v tem, da je to pismo zlata vredno. Pregovarjali so o tem in onem. Nekdo je nasvetoval, naj se da pismo kliširali in porabiti kot del inšerata; zopet drugi je bil mnenja, naj ga v časopisu odtisnejo pod zaglavjem: »Tako sodijo naši odjemalci.« Toda njihov reklamni svetovalec je vedel za še nekaj uspešnejšega. Predlagal je, naj se pismo s pomočjo klišaja v naravni velikosti in v barvi originala razmnoži ter naj se priloži nekaterim večjim časopisom. Rečeno storjeno. Reprodukcijska je bila skoro do lasu podobna originalu; zelo bistre oči je moral imeti oni, ki je hotel razločiti odtise od originala. V tisoče in tisoče hiš so prišla pisma v gibu časopisov. Kakor hitro je kdo odprl časopis, pa je zagledal tudi pismo, ki ga je kaj željno prečital. Kdo pa ne bo čital tujega pisma, ki mu je slučajno prišlo v roke? Časopis je izšel dne 2. aprila. Še isti dan je prejela tvornica pismo, ki se je glasilo: »Cenjena tvrdka! Pošljem Vam v prilogi neko na Vas naslovljeno pismo, ki se je na meni nepojmljiv način zamešalo v časopis Y. Ker iz njegove vsebine posnamem, da bi Vam ne bilo egalno, če bi se tako spričevalo izgubilo, ga Vam vračam. S spoštovanjem.« Naslednji dan je bila pošta naše tvornice nenavadno velika. Vsako drugo pismo se je pričelo: »Priloženo Vam vračam Vaše zasebno pismo, ki se je pomotoma ...« Z vsako pošto je rastlo število vrnjenih »originalnih« pisem. Med spremeni pismi pa ni manjkalo tudi

takih, ki so slavila dobre lastnosti X peči. Tako je prišla tvornica v posest nadaljnjih priporočilnih pisem. Višek veselega razpoloženja v tvornici pa je povzročil vladni dopis konkurence, ki je prav tako vračal dozdevno privatno pismo kot prilogo. Od 35.000 razposlanih pisem se jih je vrnilo v tvornico na opisani način okrog tisoč. Naročila so se pričela množiti, tako da je tvornica več mesecev kaj težko zadoščala vsem naročilom.

Iz moje prakse: Pred kakim letom je prišel k meni podjetnik, ki je želel doseči večji promet. Princel je s seboj pisma, dopisnice, okrožnice itd. Ne to ne drugo ni bilo po mojih mislih sposobno, da spaja z njim kupee. Nasvetoval sem mu v prvi vrsti, naj si omisli lepše tiskovine, pisma itd. Oplašil sem ga, ni ga bilo več!

Vsi tisti, ki mnogo sedijo

treba da preprečijo zle posledice tega načina življenja z rednim pitjem znamenite

Rogaške slatine,

ki prijetno podpira in pospešuje delovanje prebavnih in odvajalnih organov.

Reg. S. br. 9927/36

Zunanja trgovina Bolgarije

Po pravkar objavljenih uradnih podatkih je izvozila Bolgarija v 11 mesecih tekočega leta blaga v vrednosti 3263 milijonov levov, uvozila pa za 2803 milij. levov. Lani v istem času je znašal izvoz 2957, uvoz pa 2720 milij. levov. Aktivni saldo bolgarske zunanje trgovine se je torej skoraj podvojil in znaša okoli 450 milijonov levov. Najvažnejše mesto v zunanji trgovini zavzema še vedno, letos celo še bolj ko lani, Nemčija, vendar pa se kaže preorientacija k državam s svobodno valuto, predvsem k Angliji. Udeležba Nemčije na bolgarskem uvozu se je povečala od 53% na 61%, glede izvoza pa je padla od 48% na 47%. Vrstni red držav uvoznice bolgarskega blaga je naslednji: Nemčija 1547 milijonov levov (lani 1418), Anglija 348 (125), Belgija 123 (30), Češkoslovaška 121 (218), Italija 119 (240), Poljska 114 (66) itd. Precejšen porast zaznamuje izvoz v Združene države Sev. Amerike, Holandijo, Francijo, Dansko in Švedsko.

Tudi glede bolgarskega uvoza stoji Nemčija z 1721 milijoni levov (lani 1436) na prvem mestu in je trgovinska bilanca Bolgarije napram Nemčiji pasivna za 174 milijonov levov. Na drugem mestu je Češkoslovaška z 222 milij. levov (lani 272), nato sledijo: Avstrija 144 (171), Anglija 128 (130), Rumunija 88 (84), Poljska z 85 (30) milij. levov. Največji padeč je doživel italijanski uvoz, ki znaša letos 14 milijonov levov napram 91 milijonom lani.

Mlinsko - tehnične potrebščine

Mlinska sita * Gonilna jermena * Mlinski stroji

Mlinski kamni vseh vrst

Brcar & Co., Ljubljana, Kolodvorska ulica 35

Telefon št. 27-25

Telefon št. 27-25

Mnogo poslovnih uspehov v letu 1937 želimo vsem našim cenjenim odjemalcem

GREGORC & KO.

VELETRGOVINA ŠPECERIJSKEGA, KOLONIJALNEGA BLAGA, RAZNEGA ŽGANJA IN ŠPIRITA TER VELEPRAŽARNA ZA KAVO

Trgovinski register

Vpisala se je naslednja tvrdka:

Mestna podjetja Maribor. Obratni predmet: Upravljanje in obratovanje občinskih zavodov, naprav in obratov obče koristnega ali obrtnega značaja z vidikov komunalne politike mariborske mestne občine, toda po načinu in načelih sodobne zasebno-gospodarske tehnike. V to upravo spadajo: mestni vodovod, mestna kladnica, mestna plinarna, mestno električno podjetje, mestni pogrebni zavod, mestni avtobusni promet, mestno kopalnico, Mariborski otok, uprava mestne imovine in gradbeni sklad (vsa mestna poslopja razen Rotovža) ter mestna zemljišča, gradbena uprava (del gradbenega urada, obsegajoč izvršilo delo s podjetniškim značajem). Lastnik podjetja: Mestna občina mariborska. Organi ustanove podjetja: 1. občinski svet kot vodilni in nadzorovalni organ, 2. upravni svet, 3. ravnateljstvo in 4. upravnik. Člani upravnega odbora so: dr. Juvan, Fran Žebot, Franc Hrastelj, dr. Miler, Josip Stabej, Oskar Dražer, Otmar Meglič, Henrik Saboty, Martin Kores, Josip Hutter, Josip Ošlag in dr. Janko Kovačec. Ustanova sloni na statutu, odobrenem s sklepom mestnega občinskega sveta z dne 1. septembra in 10. novembra 1932.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Franc Kunstler, parna žaga, mlinarstvo in mizarstvo, Litijska. Izbrisala se dosedanja lastnik firme Franc Kunstler st. ter Francetu Kunstlerju ml. podeljena prokura. Zaradi vstopa družbenikov Franceta Kunstlerja ml. in Martina Kunstlerja, obeh iz Litijske, je firma odslej javna trgovska družba. Družbo zastopata oba družbenika, in sicer vsak samostojno.

Jugoslovanske tekstilne tvornice Mautner, d. d. Ljubljana. Izbrisala se član upravnega sveta Stefan Mautner, vpiše pa se član upravnega sveta Oskar Barth, gen. konzul v Zagrebu.

Strojne tovarne in livarne, d. d. v Ljubljani. Izbrisajo se člani upravnega sveta Alojzij Lilleg, zbog smrti ter dr. Josip Hacin, Hanuš Krofta, Alojzij Vodnik, Bogoslav Erni in inž. Jaromir Hanuš. Izbrisajo se Hubertu Kosu podeljena prokura.

Trboveljska premogokopna družba v Ljubljani. Izbrisajo se član upravnega sveta Paul Chapuy, vpiše pa se član upravnega sveta Jacques May, Boulevard de la Tour-Maubourg, Paris.

»Drava«, lesna industrijska delniška družba v Mariboru. Izbrisajo se prokurist Karol Pahor.

»Jug«, družba z o. z. v Mariboru. Izbrisajo se dosedanja poslovodja Justinčič, vpiše pa novi poslovodja Viktor Babič, trgovca v Mariboru.

Nemec Janez, Murska Sobota. Obratni predmet: Trgovina z železnino, barvami in premogom. Izbrisajo se dosedanja imetnik Janez Nemec — zbog smrti, vpiše pa sedanja imetnica Elizabeta Nemec, roj. Orban, trgovka v Murski Soboti. Obratni predmet odslej: Trgovina z železnino, barvami in premogom ter z mešanim blagom. Prokura se je podelila Ludviku Nemcu, sinu imetnice.

Weiss & Geder, Sotina. Ime družbenice Šarika Weiss se spremeni zbog omočitve v Zamlič.

Korun Franc, Sv. Peter v Sav. dolini. Obratni predmet: trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki. Imetnik tvrdke odslej: Angela Korun, trgovka v Sv. Petru v Sav. dolini.

Izbrisala se je naslednja firma:

S. Kalin & Komp., trgovina z lesom, mešanim blagom in deželnimi produkti na debelo — zaradi opusta obrata.

Izbrisali sta se nastopni tvrdki:

Parna žaga Nazarje, družba z

o. z., Nazarje — zbog izvršene likvidacije.

Ernst Scherks, Apotheke, Podčetrtak — zbog opustitve obratovanja.

Iz zadružnega registra

Vpisale so se naslednje zadruge:

Zadružna elektrarna v Čezanjevcih, r. z. z o. z. — Gradbena in zaposlitvena zadruga, r. z. z o. z. v Mariboru. — Lekarnarska zadruga v Mariboru, r. z. z o. z. (Člani načelstva slednje zadruge so: Ivan Vidmar, Franc Minařik, Peter Albanež, vsi lekarnarji v Mariboru in Bogo Orožen, lekarnar

v Ptuj. — Vodovodna zadruga v Sebenjah, r. z. z o. z. Končno se je vpisala še Gospodarska zadruga na Dravskem polju, ki je tudi nabavljalna zadruga.

Zadružna oblačilnica v Mariboru se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidatorji: Angela Škrli, zasebnica v Mariboru. — Nadalje se je razdružila in prešla v likvidacijo Stavbena zadruga Goričane v Preski. Likvidatorji dosedanja člani načelstva.

Izbrisala se je Čevljarska zadruga v Predvoru, ki sploh še ni začela poslovati.

blago od proizvajalca davčni upravi, se ne more vnesti v davčno osnovo iz razloga, ker ne obremenjuje proizvajalca, temveč blago v smislu §§ 2., 3. in 11. omenjenega zakona ter se ta prenese na maloprodajalca, oziroma potrošnika, pripada pa državi in ne proizvajalcu.

Da je to tolmačenje utemeljeno v zakonu, je dokaz, ker se na podlagi skupnega davka in luksuznega davka pri uvozu po čl. 9. uredbe o skupnem davku ne vnaša za njo plačani skupni in luksuzni davek na carinarnici po uvozniku, temveč samo državne davščine, ki obremenjujejo blago, kakor carina in postranske carinske davščine.

Finančne direktorije naj o tem pouče davčne uprave na svojem območju.

Narodna banka odkupuje stare avize in nemške klirinške nakaznice

Narodna banka je začela odkupovati stare avize in nemške klirinške nakaznice od jugoslovanskih izvoznikov. Te avize in klirinške nakaznice izvirajo iz klirinških terjatev v Nemčiji, ki so nastale pred 1. julijem 1935. Narodna banka plačuje avize po din 14/50 za marko, nakaznice pa po 14 din. Uradni klirinški tečaj pa znaša din 17/50 za marko. Priponiti pa je, da izplačila po tem tečaju večina izvoznikov nikdar ne bi mogla dočakati. Vse te avize in klirinške nakaznice bo odkupovala Narodna banka do konca januarja.

»Službeni list«

kralj. banske uprave dravske banovine z dne 26. decembra objavlja: Uredbo o izdajanju Službenega glasnika ministrstva za notranje zadeve — Uredbo o jugoslovanskem portfelju bivšega »Feniksa«, družbe za življenjsko zavarovanje na Dunaju — Dopolnitve uredbe o prejemkih civilnih državnih uslužbencev v naravi — Izpremembo čl. 20. obnega pravilnika o voznih in prevoznih ugodnostih — Odločbo glede nadava na zlato pri plačevanju carinskih davščin — Pojasnilo o takсах za zdravniška potrdila — Odpravo pristojbine za golico pri izročevanju brzojav in obvezno izdajanje priznanice — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Zunanja trgovina

Bolgarska je povečala v l. 1936 setveno ploskev za sojo od 30 na 56 tisoč ha, za bombaž pa od 35 na 50 tisoč ha. Še l. 1932. je bilo z bombažem posejanih samo 8000 hektarov, soja pa se do leta 1932. sploh ni sejala.

Izvoz Nemčije v Francijo, Nizozemsko in Švico se je v zadnjih dveh letih zmanjšal po količini za 20 %, dočim se je povečal v države južno-vzhodne Evrope za 125 %. Istočasno je povečala Nemčija svoj izvoz v čezmorske države, zlasti v Južno Ameriko za 50 %.

Na Japonskem so začeli izdelovati sintetični kavčuk. Dnevna kapaciteta japonskih tvornic dosega že 30 ton umetnega kavčuka.

Avstrija je kupila v tekočem letu tobaka za 30 milijonov šilingov. Največ tega tobaka je nakupila v Bolgarski, Turčiji in Grški. Sedaj se pogaja s temi državami, da bi v letu 1937 nabavila tobak proti kompenzacijam in s plačilom v kliringu.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

Izpremenitev uredbe o skupnem davku na poslovni promet

Finančni minister je izdal sporazumno z ministrom za trgovino in industrijo in za kmetijstvo naslednjo uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet.

Člen 1.

Drugi odstavek člena 4. uredbe o skupnem davku na poslovni promet št. 16.100 z dne 14. marca 1931 se izpreminja in se glasi:

»Če izvršuje skupnemu davku zavezani proizvednik nabavo svoji podružnici (svojemu zastopstvu) ali drugi pravni ali fizični osebi, s katero je v interesni skupnosti, je za osnovo skupnega davka odločilna cena, ki jo doseže za dotično blago podružnica (zastopstvo) ali omenjena druga pravna ali fizična oseba. Brez nadaljnjega dokazovanja velja, da obstoji interesna skupnost med proizvednikom in omenjeno drugo pravno ali fizično osebo, kadar koli znaša nabava takšni drugi osebi več kot 60 % vrednosti blaga, ki ga dā proizvednik v območju ene banovine ali uprave mesta Beograda v enem letu v promet. Da obstoji interesna skupnost, morata prijaviti svoji področni davčni upravi v 15 dneh od dne, ko stopi ta uredba v veljavo, ali ko se začne takšno poslovanje, tako proizvednik kakor tudi omenjena pravna ali fizična oseba. Drugače se kaznujeta proizvednik in omenjena druga oseba, vsak zase, v denarju od 50.000 do 300.000 dinarjev. To kazni izrekajo prvostopna davčna oblastva in ta kazni ne izključujejo posebne kazni zaradi davčne utaje. Če takšna interesna skupnost obstoji, sta proizvednik in omenjena druga pravna ali fizična oseba dolžna voditi knjigo opravljenega prometa, če že ne vodita po trgovinskih načelih rednih poslovnih knjig, iz katerih morejo davčna oblastva razbrati in ugotoviti vse podatke, potrebne za ugotovitev davku zavezanega prometa. Če poda proizvednik v vloženi davčni prijavi netočne podatke, je postopati po določbi poslednjega odstavka člena 18. uredbe številka 16.100 z dne 14. marca 1931.«

Člen 2.

Na koncu 5. odstavka člena 7. uredbe št. 16.100 z dne 14. marca 1931 se postavlja namesto pike vejica in se dodaja tole novo besedilo:

»ne glede na to, ali je blago v predelanem ali nepredelanem, v izpremenjenem ali neizpremenjenem stanju. Za izvoženo blago se odobri izvozna odškodnina v znesku, kolikršen velja za bla-

go, za katero je določena odškodnina v tarifi skupnega davka na poslovni promet.«

Člen 3.

Proizvedniki svilenih tkanin, izdelkov in svilene preje za nadrobno prodajo morajo po stanju na dan 31. decembra 1936 najkasneje do dne 15. januarja 1937 prijaviti pristojni področni davčni upravi te podatke:

1. koliko so imeli v zalogi surove svilene preje iz št. car. tar. 326/427, 327/428 in 329/430 po teži in v kateri vrednosti. To morajo storiti tudi trgovci s surovo svileno prejo iz navedenih tarifnih števil;

2. koliko so imeli svilene surove preje iz št. car. tar. 326/427, 327/428 in 329/430, tkanin in izdelkov iz nje, na statvah (strojih), v kateri teži in vrednosti;

3. koliko so imeli v zalogi svilenih tkanin, izdelkov in preje za nadrobno prodajo in koliko se je uporabilo svilene surove preje pri teh izdelkih, po teži in vrednosti. Za blago v zalogi se smatra tudi tisto blago, ki se do vstetelega dne 31. decembra 1936 ocarini ali bo kot že ocarinjeno na potu;

4. koliko so imeli na dan 31. decembra 1936 terjatev, ki niso bile prijavljene davčni upravi za odmero skupnega davka na svilene tkanine, izdelke in preje za nadrobno prodajo, ki so jih že dali v promet.

Na prejo po prednjih točkah 1., 2. in 3. je plačati odpadajoči skupni in luksuzni davek po novih stopnjah iz št. car. tar. 326/427, 327/428 in 329/430 tarife, ki je priložena tej uredbi, v šestih enakih mesečnih obrokih; za

terjatve iz prednje točke 4. pa se pobereta skupni davek in davek na luksuz po prejšnjih stopnjah in določbah, ki so veljale pred uveljavitvijo te uredbe.

Proizvedniki in trgovci morajo skupno prijaviti, koliko so uvozili surove svilene preje iz št. car. tar. 326/427, 327/428 in 329/430, po teži in v kateri vrednosti (po posameznih carinskih deklaracijah) v času od dne 1. septembra 1936 do dne 31. decembra 1936.

Če se prijava, odredjena s tem členom, ne podā ali če ni pravilna, se kaznuje dotična oseba v denarju od 10.000 do 200.000 dinarjev; kazni izrekajo prvostopna davčna oblastva. Ta kazni ne izključujejo kazni za davčno utajo.

Člen 4.

Določbe priložene tarife, s katero se izpreminjajo ali dopolnjujejo določbe dosedanje tarife skupnega davka na poslovni promet, so sestavni del te uredbe.

Člen 5.

Ta uredba stopi v veljavo, ko se objavi v »Službenih novinah«, uporabljati jo je pa od dne 1. januarja 1937 dalje.

Za blago, ki je na dan 1. januarja 1937 neocarinjeno pri carinarnicah, je uporabljati nove tarifne stopnje skupnega davka od tega dne dalje.

Za vse nabave na račun države in samoupravnih teles, ki se izvrše po 31. decembru 1936 na podstavi pogodb, sklenjenih do tega dne, se pobira stopnja skupnega davka po dosednji tarifi.

Davčna osnova skupnega davka in luksuznega davka

Neka finančna direktorija se je obrnila na davčni oddelek fin. ministrstva in zahtevala, da se izda naslednje tolmačenje: da spada v davčno osnovo skupnega davka in luksuznega davka prodajna cena blaga, ki jo je proizvajalec dosegel od tretjih oseb, v kateri so vključeni tudi postranski izdatki po čl. 11. uredbe o skupnem davku ko tudi skupni davek na luksuzno blago, ki obremenjuje izdelano blago, plačan oziroma prenešen na kupca, oziroma na potrošnika. Davčni oddelek je izdal na to zahtevano tolmačenje naslednje pojasnilo:

»Kot osnova za odmero in plačilo skupnega in luksuznega davka za davčne zavezance po §§ 6. in 7. zakona o skupnem davku na poslovni promet ter v smislu določila § 8. omenjenega zakona se mora vzeti: samo prodajna cena blaga, ki jo je dosegel proizvajalec od tretjih oseb, v kateri cenini so vključeni postranski izdatki iz čl. 11. uredbe o skupnem davku, ko tudi vse državne in samoupravne davščine, ki so bile plačane za surovine, ki so se uporabile za izdelavo blaga. Skupni davek ali luksuzni davek, ki je zaračunan ali plačan za izdelano

Prihodnja številka »Trgovskega lista« izide v ponedeljek, dne 4. januarja

Doma in po svetu

Zdravstveno stanje papeža Pija XI. se je tako poslabšalo, da se je bati v kratkem katastrofe.

Vojvodinja Kentska je rodila hčerko, ki je dobila ime Mary po svoji babici, kraljici vdovi.

Bivši češkoslovaški poslanik v Beogradu Jan Seba je praznoval te dni svojo 50letnico. Odličnemu češkoslovaškemu diplomatu, ki je znan tudi kot iskren prijatelj našega naroda, naše iskrene čestitke!

Nove bankovce po 500 din bo dala Narodna banka v promet 1. januarja 1937.

Finančno ministrstvo je izdalo pojasnilo, da na zasebnih solah ni treba plačevati državne takse za solnino. To velja tudi za zasebne sole, ki imajo pravico javnosti.

Gospodarsko-finančni odbor ministrov je že začel razpravljati o načrtu o minimalnih mezdah ter je že prvih 7 členov odobril. Verjetno je, da bo odbor v kratkem odobril vso uredbo.

Na letni skupščini Matice Hrvatske je prišlo do ostrih prepiranj, ker je neki odbornik očital upravi, da tolerira v knjigah Matice Hrvatske, da se omalovažuje hrvatski seljaški pokret. Večina pa je šla preko teh očitkov na dnevni red, kar je vzbudilo v hrvatski, pa tudi v jugoslovanski javnosti zelo mnogo komentarjev.

Ban Savske banovine dr. Ružić je daroval za Hrvatsko Matico 100.000 din.

Za predsednika Združenja rezervnih oficirjev in ratnikov je bil izvoljen inž. Nikodije Bogdanović, za podpredsednika pa dr. Slavko Sajković in dr. Stevo Popović, tajnik beogradski industrijske Zbornice. V upravo je bil izvoljen Slovenec inž. Bevc.

Združenje izvoznikov sporoča, da je Nemčija znižala ceno našim jajcem od 102 na 90 mark. Nova cena za jajca bo veljala od 6. januarja dalje. Verjetno pa je, da bo Nemčija kasneje znižala ceno jajcem še za 6 mark.

Italijanska tvornica avtomobilov »Fiat« se je po berlinskih vesteh ponudila, da zgradi v Jugoslaviji tvornico avtomobilov.

Bivši madjarski ministrski predsednik Bethlen je imel te dni govor, v katerem je izjavil, da bo Madjarska zapustila Zvezo narodov, če se ne reši vprašanje Madjarov, ki žive izven Madjarske. Kdaj neki namerava rešiti Madjarska vprašanje svojih lastnih narodnih manjšin, ki so tako zelo brezpravne, kakor niti ena madjarska manjšina na svetu? Sicer pa se tudi madjarski narod sam ne more pritoževati, da bi imel na Madjarskem posebno veliko državljanov pravic.

Nadvojvoda Friedrich, bivši avstrijski vrhovni poveljnik v svetovni vojni, je umrl na svojem madjarskem veleposestvu. Pred vojno je bil tudi lastnik sedaj jugoslovanskega drž. veleposestva v Belju in je našo državo tudi tožil pred mednarodnim razsodiščem v Haagu. Umrl je v starosti 80 let.

Ameriška vlada je dovolila ameriški tvrdki Curtege, da sme izvažati v Španijo letala za madridsko vlado. Na podlagi tega dovoljenja bo dobila madridska vlada 18 letal in 550 letalskih motorjev. S tem dovoljenjem je washingtonska vlada jasno dokumentirala svoje simpatije za madridsko vlado.

Nemčija je dosedaj žrtvovala za španske državljanske vojne okoli 400 milijonov mark (okoli 5 milijard dinarjev). Večino vsega tega denarja je izdala za vojni material, ki ga je dobavila gen. Francu.

»Financial News« pišejo o predlogu francoske in angleške vlade, da bi obe vladi dovolili Nemčiji večje posojilo, če bi se odrekla svojemu vmešavanju v španske zadeve. Glasilo angleških finančnih poročil se ostro izreka proti temu predlogu pariške in londonske vlade, ker bi Nemčija ta denar porabila samo za oboroževanje in bi bila s tem posojilom vojna nevarnost še povečana, ne pa zmanjšana. Nemčiji se sme dovoliti po mnjenju lista posojilo šele takrat, kadar bo dala Nemčija zadostna jamstva, da se popolnoma priključi konstruktivni in miroljubni politiki evropskih demokratičnih vele-sil.

Cangkašček je podal demisijo na vse svoje položaje. Predsedništvo stranke Kuomintang pa te demisije ni sprejelo in bo Cangkašček še nadalje ministrski predsednik vlade in najvišji zapovednik kitajske vojske.

20 narodnih socialistov je aretirala nar. soc. vlada v Gdanskem, kot da so delali proti stranki. Med

aretiranci je tudi dr. Walter, urednik nar. soc. lista »Vorposten«.

Madridska vlada je razglasila, da dobi vsak prebežnik iz Francove vojske, če prebeži z orožjem, 100 pezet nagrade, če je brez orožja pa 50 pezet. Poleg tega bo vsak dobil tudi krajši dopust.

Potrošnja mesa se je letos v Nemčiji v primeri z letom 1934. zmanjšala za 17%.

Finske pomorske družbe so povečale lani svoje trgovinske bro-dovje za 41 ladij v skupni tonaži 115.000 ton, od tega je bilo v tujini kupljenih ladij s tonažo 72.500 ton.

Italijanske ponudbe in povpraševanja

300 — Milan: impregniran les, 306 — Milan: išče se zastopnik za konfekcije in perilo, kmetijske in živalske predmete,

309 — Milan: ponuja se zastopnik za terapevtske predmete,

310 — Milan: ponuja se zastopnik za milo, parfeme, zobni prašek itd.,

311 — Morbegno: iščejo se suhe gobe,

312 — Lecco: ponujajo se steklene žarnice in drugo steklo,

313 — Milan: ogoljen les za izdelovanje celuloze in papirja,

314 — Genova: koruza,

315 — Milan: hlodi za izdelovanje furnirja,

316 — Genova: iščejo se zveze s tvornicami jekla,

317 — Milan: ponuja se bel pesek za izdelovanje stekla,

324 — Genova: išče se antimon, železni mangan, limonit in svinec,

325 — Buscate: izvoz mehanično izdelanih zobotrebcev in uvoz na roko delanih zobotrebcev iz trdega lesa,

331 — Milan: povpraševanje po bolhačevem prašku za izvoz v Argentino,

342 — Genova: veliko podjetje za proizvodnjo masti za obutev išče zastopnika, ki je vpeljan v ta posel,

344 — Milan: ponuja se moško perilo (srajce, hlače, pižame itd.) za delo, sport in morje,

345 — Brescia: išče se bosenska smrekovina,

349 — Milan: ponuja se zastopnik za les,

351 — Milan: povpraševanje po orehovini in drugih finejših vrstah lesa,

352 — Milan: povpraševanje po žafranu,

354 — Bergamo: tvornica finih bombažnih tkanin išče zastopnika,

355 — Milan: tvornica peres za šolarje išče zastopnika,

356 — Milan: ponuja se zastopstvo za les,

357 — Milan: povpraševanje po slanini,

358 — Milan: ponuja se ekskluzivna prodaja parfumerijskih in kozmetičnih predmetov,

360 — Milan: išče zastopnike za plasiranje plinskih aparatov ter aparatov za ogrevanje vode z lesom v kopališčih,

363 — Milan: tvornica strojev išče zastopnika, ki je vpeljan v prodaji pisarniškega materiala,

Z navedbo številke se je za natančen naslov obrniti na upravo revije »Italo-Jug«, Milano, Cas. post. 1514.

Izpremenjena struktura ruskega izvoza

Sedanja struktura ruskega izvoza je najbolj označena s tem, da so danes glede izvoza na prvem mestu proizvodi težke industrije, ki je znašal v prvih 9 mesecih tega leta 30,2% vsega ruskega izvoza in je šele na drugem mestu izvoz proizvodov lesne industrije, ki je znašal 27,8%, na tretjem mestu pa je lahka industrija s 15,8%. Značilno je, da so dosegli poljedelski proizvodi letos le 16,1% celotnega izvoza, to pa zaradi tega, ker je radi industrializacije ogromno narastel konzum živil in je poljedelska proizvodnja predvsem namenjena zadostitvi domačega trga.

Kar se tiče izvoza lesa, se sedaj izvažajo v glavnem obdelan les, ki gre v Anglijo, Holandijo, Belgijo, Francijo in Nemčijo. V prvih 9 mesecih t. l. je bilo izvoženega 2.158.000 ton rezanega lesa. V tem času je izvozila Rusija 645.000 ton surovega železa in tudi izvoz strojev in tehničnih naprav in avtomobilov se je znatno dvignil. Letos n. pr. je bilo prodanih v balistične države, Dansko, Holandijo, Grčijo, Turčijo in Iran nad 20.000 poljedelskih strojev. Tudi izvoz premoga in nafte se je letos povečal. Antracit iz donskega bazena se je zasidral na trgih v Združenih državah Sev. Amerike, Belgiji, Franciji, Italiji in Švici. V Anglijo, Dansko in Latiško so prispelje tudi prve poizkusne pošiljke vol-

framove žice. S Perzijo je bila sklenjena pogodba glede dobav lokomotiv in železniških vagonov. V zadnjem času je začela Rusija izvažati tudi že proizvode svoje kemične industrije.

Po vrednosti je narasla živilska industrija napram lanskemu letu za 32,3%, težka industrija za 34,7%, lahka industrija pa za 35,8%. Vrednost ruskih industrijskih proizvodov znaša letos 44,8 milijard rublov, kar pomeni v primeri z lanskim letom porast za 32,8%.

Nova grška petletka

Grška diktator. vlada Metaksasa, ki je doslej že izdelala socialno desetletko in gospodarsko štiritletko, je sedaj izdelala še načrt za kmetijsko petletko. Z obsežnimi namakalnimi in melioracijskimi deli naj bi se izboljšalo grško kmetijstvo in s tem tudi trgovinska bilanca, ki trpi predvsem zaradi prevlekega uvoza žitaric. Načrt predvideva 830 milijonov drahem investicij, in sicer za leto 1937. 300 milijonov, za leto 1938. 130 milijonov, po 131 milijonov pa v naslednjih treh letih.

Spori zaradi izvoza mehkega lesa

Sarajevski »Jugoslovanski list« piše:

Italijanska vlada nam je dovolila uvoz mehkega lesa v vrednosti 8 milijonov lir. Sarajevski industrialci zahtevajo, da dobi od tega kontingenta Bosna 2/3, Slovenija 2/3 in Hrvatska 1/3. Moral bi se ustanoviti urad za razdelitev italijanskega kontingenta. Toda izvozniki mehkega lesa se glede izvoznih kontingentov niso mogli sporazumeti. Zagrebški izvozniki odklanjajo sploh vsak sporazum ter pravijo, da je trgovina pri nas svobodna in da more vsak izvažati, kakor pač more izkoristiti svoje zunanje zveze. Slovenci zopet zahtevajo za sebe 2/3 in prepustijo Bosni samo 1/3. Tako je prišlo do konflikta med proizvajalci in lesnimi izvozniki. O tem konfliktu se bo razpravljalo tudi na prihodnji plenarni seji sarajevske zbornice. Verjetno je, da bo moralo o vsem vprašanju odločiti ministristvo. Tako bomo dobili dirigan izvoz. Zelo bi bilo želeli, da bi se interese vendarle med seboj sporazumeli, ker ne bo njim v korist, če bo v bodoče odločevalo o razdelitvi kontingentov samo ministristvo. In ta nevarnost je tu, kakor hitro mora ministristvo prevzeti vlogo razsodnika.

»Službeni list«

kralj. banske uprave Dravske banovine z dne 30. decembra 1936 objavlja: Odločbe kralj. namestnikov o ustanovitvi občin: Račna, Kolovrat-Mlinše, Stoperec in Krašnja — Odločbo kralj. namestnikov o izločitvi ozemlja, bivših občin Prekopa in Sv. Jeronim iz obč. Tabor in priključitvi k občini Vransko — Navodila o opravljanju drž. strokovnega izpita za zdravniške — Razne mednarodne konvencije — Razglas o razpisu volitev obč. odbora za občini Dobova in Kapele.

Radio Ljubljana

Petek, 1. januarja 1937. 9.00: Čas, poročila — 9.15: Vesel novoletni pozdrav! (plošče) — 9.45: Verski govor (skof dr. Rožman) — 10.00: Prenos iz cerkve sv. Nikolaja v Ljubljani — 11.00: Pesmice otrok (plošče) — 11.30: Trije godci — zvočna slika — 12.00: Domači zvočki. (Sodelujeta kmečki trio in akademski pevski kvintet) — 13.00: Čas, spored, obvestila — 16.00: Katere ženske lastnosti govore za njeno gospodarsko delo (ga Franja

Brodarjeva) — 16.20: Novoletni pozdravi (radijski orkester) — 17.00: Kmetijska ura — 17.20: Popoldanski koncert radijskega orkestra s sodelovanjem Romana Petrovičica — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: 1937 letni politični pregled — 20.00: Koncert vojaške godbe 40. pp. Triglavskega — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Sobota, dne 2. januarja. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Za delopust! (plošče) — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nacionalna ura — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: Zunanji politični pregled (dr. A. Kuhan) — 20.20: Pratika za januar — Pisan večer. Besedilo napisal Ivan Rob. sodelujejo člani radijske igral. družine — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Koncert na kromatični harmoniki (g. Rudolf Pilih).

Nedelja, dne 3. jan. 8.00: Plošče — 8.30: Telovadba — 9.00: Čas, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve — 9.45: Verski govor: Sedanji obraz Kine in misijoni — 10.00: Dopoldanski koncert radijskega orkestra; vmes poje samospeve Vekoslav Janko, pri klavirju profesor Lipovšek — 11.30: Božični prazniki v otroškem nastopu (vodi gđ. Slavica Vencajzova) — 12.00: Plošče — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Slovenski vokalni kvintet — 16.00: Katere ženske lastnosti govore za njeno gospodarstvo (ga. Brodarjeva) — 16.20: Magistrov smrel trio — 17.00: Prasičjereja s pesmije — dvogovor (ing. Oto Muck) — 17.20: Koncert zbora balalajk »Ruslan« — 18.00: Novoletna voščila narodov (prenos iz Berlina) — 18.30: Tih dom — burleska v enem dejanju. Po Courtelinu priredil V. Bratina, izvajajo člani Nar. gledališča v Ljubljani — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Predavanje akcije za razširjenje naše bolnice (primarij dr. Valentin Mersol) — 20.00: Slovenska ura — 20.40: Koncert lahke glasbe. Nastopi ga. Marta Oberwalder s spremljevanjem radijskega orkestra — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Ponedeljek, dne 4. jan. 12.00: Operetni venki (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Pester spored (radijski orkester) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Zdravniška ura (dr. Anton Bracelj) — 18.20: Reprodukcijski koncert na dveh klavirjih — 18.40: Slov. slovstvo v preteklem letu (prof. Vodnik) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Predavanje akcije za razširjenje naše bolnice (primarij dr. Božidar Lavrič) — 20.00: Spominski večer E. Adamiču (prenos iz Filharmonije). Sodelujejo: Zbor Glasbene Matice, Julij Betetto, Marjan Lipovšek (govor). Trboveljski slavčki, Slovenski vok. kvintet, Učiteljski zbor — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Širite »Trgovski list«!

Esperanto

Urejuje in vodi tečaj: Damjan Vahen, Ljubljana

A b e c e d a je v esperantu sestavljena iz latinskih črk, od slovenske abecede se razlikuje le: a A, b B, c C, č Č, d D, e E, f F, g G, ĝ Ĝ, ĥ Ĥ, h H, ĥ Ĥ = (ostri) h H, i I, j J, ĵ Ĵ, k K, l L, m M, n N, o O, p P, r R, s S, ŝ Ŝ, t T, u U, ŭ Ŭ = (kratki) u U, v V, z Z.

Esperantska abeceda ima torej 28 črk, izmed katerih je 5 samoglasnikov: a, e, i, o, u.

ŭ se piše samo za a in e, tako: aŭdi = slišati, Eŭropo = Evropa.

Pisava je fonetična, to se pravi, da se piše kakor se govori. Kakor v vseh jezikih, tako tudi v esperantu sestavljajo besede zlogi, zloge pa glasovi (črke). Beseda ima toliko zlogov, kolikor ima samoglasnikov. (aŭ in eŭ je dvo-glasnik, ki tvori sam zase zlog, zato: aŭ-di, Eŭ-ro-po.)

Naglas stoji vedno na predzadnjem zlogu, tako: aŭdi, Eŭropo, familio.

Z veliko začetnico pišemo na začetku stavka, lastna imena (imena oseb, mest, rek, dežel, itd.), imena mesecev, imena držav in besedo Dio = Bog, kjer stoji ta beseda kot lastno ime. Primer: Mi venis... Johano, Ljubljana, Ljubljana, Slovenio, Decembro, Marto, Jugoslavujo, Dio kreis...

Besede delimo prosto, v navadi pa je deljenje besed zlogih.

Člen ima esperanto samo določni la, ki ga rabimo, kadar označujemo že znan ali določen predmet, osebo, reč itd. Določni člen la se ne izpreminja in je enak za vse tri spole in obe številki. (la = [nemški] der, die, das; [francoski] le, la, les.)

Število ima dvojno: ednino in množino. Dvojino nima, izražamo pa jo vseeno, kadar je v slovensčini povdarna, ter bomo o tem spregovorili v poznejših obravnavanjih.

Množino naznačujemo s končnico -j, tako: familio-j.

Glagol je beseda, ki pomeni dejanje ali stanje in se končuje v nedoločniku na -i, tako: aŭdi-i = slišati; ir-i = iti.

Koren (deblo) besede dobimo v esperantu, če nedoločniški obliki glagola odbijemo končnico -i, tako: aŭd- = (koren).

Samostalniki je beseda, ki pomeni različne predmete, osebe, živali, reči, stvari, lastnosti itd., ter se končuje na -o, tako viv-o = življenje; am-o = ljubezen; simil-o = sličnost.

Pridevnik je beseda, ki se samostalniku prideva in nam pove, kakšen ali čigav je predmet, reč, oseba itd., ter se končuje na -a, tako: bel-a = lep, -a, -o; bon-a = dober, -a, -o. Končnica -a je za vse spole! Pridevnik se ujema s samostalnikom v sklonu in številu!

Prislov je beseda, ki se ne izpreminja in stoji na vprašanja: kako?, kje?, kdaj?, koliko? in se končuje na -e, tako: bon-e = dobro; bel-e = lepo; mult-e = mnogo; kor-e = srčno (s srcem).

Vaja: Stvari vse možne samostalnike, pridevnike in prislove iz sledečih nedoločniških oblik glagolov:

simili = sličiti; viziti = obiskati; suferi = trpeti; importi = uvažati; kalkuli = računati; informi = obvestiti (pojasniti), na sledeči način: vivi = živeti; viv- = (koren); vivo = življenje; vivoj = življenja; viva = živ, -a, -o; vivaj = živi, žive, živa; vive = živo; bela vivo = lepo življenje; belaj vivoj = lepa življenja.

Nadaljevanje v tedenski številki

Srečno in veselo novo leto 1937

žele sledeče tvrdke:

-STAKLO
B. TOBER
Št. Vid nad Ljubljano

Telefon šte. 34

tovarniška zaloga češkega stekla fe. Akc. spol. První česká sklárna, Kyjov ČSR

Nudi Vam: steklene strešnike, plošče, medicinske steklenice, flacone za parfumerijo, steklene posode za tovarne konzerv, prvovrstne stekle-

nice za vkuhanje sadja značke Fruta i dr.

Zahtevajte ponudbe! • Dobavljam steklenice vseh vrst po Vaših načrtih

Ivan Jax & sin
šivalni stroji, kolesa

LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA C. 2

PETER
Stepič
LASTNIK MIRKO STEPIČ

restavracija
in veletrgovina
z vinom

LJUBLJANA
Tržna ulica

VELEŽGANJARNA
tvornica likerjev,
ruma, vinjaka,
vermouta in brez-
alkoholnih pijač

Viktor Meden

LJUBLJANA
Celovška cesta št. 10

PETER
Podboršek
veletrgovina z vinom

Ljubljana-Šiška

M. Ticoi
veletrgovina
s papirjem

Ljubljana
Šelenburgova ulica

»VITAMIN« D. 20. Z.

LJUBLJANA
MASARYKOVA CESTA 46

priporoča cenj. trgovcem
svoj naraven malinovec,
sadne soke in marmelade po ugodnih cenah!
Zahtevajte cenik!
Istočasno želimo vsem
cenj. odjemalcem
srečno in veselo
novo leto 1937!

A. Gastraun

trgovina dežnikov
in sončnikov
(lastni izdelki)

LJUBLJANA
Prešernova ulica 42

OCVIRK RUDOLF

mesarija

Ljubljana
Kolodvorska ulica 35
Šiška
Medvedova cesta 22

Srečno in veselo novo
leto 1937
želi vsem svojim cenjenim
odjemalcem

PODIJETJE ZA TEHNIČNE IN
ELEKTROTEHNIČNE NAPRAVE

Slavko Kolar

LJUBLJANA
Tyrševa c. 22

Srečno Novo leto
želi vsem svojim
cenj. odjemalcem

Lukič

Stritarjeva ulica 9

Vsem Slamičevim
gostom želi srečno,
veselo novo leto 1937

Restavracija
in velemesarija

Franc Slamič

Ljubljana, Gosposvetska cesta

Srečno in veselo
novo leto 1937
želi vsem svojim
cenjenim poslovnim
prijateljem

Ivan Bricelj

pooblaščen graditelj
LJUBLJANA
Slomškova ulica 19

Ign. Žargi

Ljubljana

Sv. Petra cesta 11

Higienična
pralnica in
svetlolikalnica

Fr. Šimenc

Ljubljana
Kolodvorska ul. 8
in sprejemališče
Knafljeva ulica 2

Kemično snaženje oblek

Srečno novo leto 1937

Mahkota Martin

Rokavice
Nogavice
Trikotaža
Pletenine

Ljubljana, Gosposvetska 10

H. SKALA

Ljubljana
Mirje 2

Zaloga ovojnega papirja,
vrečic in bukovega oglja

Telefon 24-50

Srečno novo leto
želi vsem cenjenim
odjemalcem

Anton Birke

Ljubljana
Mestni trg 9

Glavno zastopstvo
Zerdik aparatov

Tel. 24-56

Frančiška in Ivan
Javornik

mesar in delikatesa

Ljubljana, Domobranska 7

Podružnice:

Wolfova ulica št. 12
Stojnica Šolski drevored
Dolenjska cesta 49
Miklošičeva cesta 17
(Vzajemna palača)
Telefon št. 2703 in 3157

Svojim cenjenim
odjemalcem želi
srečno novo leto

K. Soss

industrija pletenin
in trikotaže

Ljubljana
Mestni trg

Srečno in veselo
Novo leto 1937
želi vsem svojim
cenj. odjemalcem

OSVALD NOBEIC

veletrgovina
galanterije
in pletenin

Ljubljana, Pred Škofijo 15

Stanko
Japelj
zlatar—juvelir

Ljubljana
Tyrševa 14

Miškec
Mirko

brusilnica stekla in
ogledal

Ljubljana VII
Medvedova c. 38
Telefon 35-75

Angelo Battelino

pooblaščen stavbenik in
sodno zapriseženi
izvedenec

Ljubljana
Aljaževa ulica št. 35

DRAGO
FRANZ

specialna trgovina
z barvami in vzorci

LJUBLJANA
STARI TRG ST. 11

Srečno novo leto
želi vsem svojim
cenj. odjemalcem

tvrdka

I. KNEZ
Ljubljana

Delikatesna trgovina Iv. Buzzolini LJUBLJANA Lingarjeva ulica	Josip Levanič vinogradnik veletrgovina vina LJUBLJANA VII Lepodvorska 14	Smole Josip krznar Ljubljana Šelenburgova ul. 7/II	Pogačnik Matko knjigoveznica in galanterijska delavnica okvirjenje slik LJUBLJANA KONGRESNI TRG 12	ANTON BRECELJ SIN čevljarski mojster Ljubljana Cesta 29. oktobra št. 3 (Rimska cesta)
 K. Jurman Kr. dvorni optik Ljubljana	Matko Soklič trgovina in gostilna Ljubljana-Trnovo Pred Konjušnico št. 4 in Hrenova ulica št. 19	Brivski in damski česalni salon GJUD ALEKSANDER LJUBLJANA Kongresni trg št. 6	TVRDKA Drago Schwab LJUBLJANA Aleksandrova cesta 7	F. J. ŠUSTERŠIČ GOSTILNA „SLEPI JANEZ“ Št. Vid nad Ljubljano
J. Vilhar urar in trgovec z zlatnino in optičnimi predmeti LJUBLJANA Sv. Petra cesta 36	Alojz Fuchs juvelir Ljubljana Šelenburgova ul. 4	Bahar Leopold trgovina z usnjem in čevljarskimi potreščinami Ljubljana VII Jernejeva cesta št. 18	Srečno in veselo novo leto 1937 želi vsem svojim cenj. odjemalcem ELEKTROTVRDKA A. VERBAJS LJUBLJANA Gospodetska cesta št. 13	Mar. Volk-Košmerl Prvo jugoslovensko izdelovanje drož Ljubljana Frančiškanska ulica št. 6 Telefon 3312
LEKARNA dr. G. Piccoli Ljubljana nasproti „Nebotičnika“	Ludvik ČERNE juvelir in zlatar Ljubljana Wolfova ulica št. 3	VILI FRANCHETTI frizer za dame in gospode Specialno barvanje las Ljubljana Tavčarjeva ulica 3	Jos. Eberle juveli — ure zlatnina — srebrnina Ljubljana	Osvald Pengov trgovina — gostilna Ljubljana
Schneider & Verovšek trgovina z železnino Ljubljana, Tyrševa cesta št. 16		SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI VSEM SVOJIM CENJ. ODJEMALCEM PLETILNA IN TRIKOTAŽNA INDUSTRIJA MODNA KONFEKCIJA PLETENIN IN PERILA F. KOS · LJUBLJANA ŽIDOVSKA UL. 5 EF-KO		
Parna pekarna Jakob Kavčič Ljubljana - Gradišče	Ignacij in Helena Banko Gostilna pri Bankotu Ljubljana Šmartinska cesta	 Joško Zajec LJUBLJANA, POLEG TROMOSTOVJA		
Vsem cenj. naročnikom se pripo- roča za nadaljnjo naklonjenost Leopold Šušteršič Duco-ličar in tapetnik avtomobilov Ljubljana, Frankopanska 21 TELEFON 31-87	Veletrgovina žganja Emerik Zelinka LJUBLJANA VII želi vsem svojim cenjenim odjemalcem Srečno novo leto 1937	Trgovina in gostilna Ladislava Novaka dediči na Viču		
Srečno in veselo novo leto 1937 želi vsem cenjenim odjemalcem J. ROZMAN izdelava in eksport pristnih kranjskih klobas LJUBLJANA Sv. Petra cesta št. 83	Radio-Doberlet družba z o. z. LJUBLJANA Kongresni trg 8	Srečno in veselo novo leto 1937 MODNA TRGOVINA T. EGER LJUBLJANA Sv. Petra cesta 2		

IVAN JELAČIN - LJUBLJANA

veletrgovina s kolonialnim in špecerijskim blagom

želi svojim gg. odjemalcem
srečno novo leto 1937

Bogdan Žilič

trgovina z železnino,
porcelanom in steklenino

Ljubljana

Kavarna „EVROPA“

v Ljubljani

ANTON IN TEREZIJA TONEJC

Cenjenim gostom in prijateljem

srečno Novo leto!

Singer

d. d.

**šivalni
stroji**

Srečno in uspešno novo leto 1937

želi vsem svojim cenj. odjemalcem

Vinko Podobnik

trgovina s premogom in drvni

Ljubljana, Tržaška cesta šte. 16

Srečno Novo leto želi vsem svojim naročnikom in se priporoča
gradbeno podjetje in tehnična pisarna

Miroslav Zupan

mesni slavbenik

Ljubljana

Gospodarska cesta 10 - Vošnjakova ulica 6

Srečno in veselo novo leto
1937

Jos. Šumi nasl. D. & E. Hribar

tovarna bonbonov in peciva v Ljubljani, Gradišče

Srečno in veselo novo leto 1937

Stavbno in umetno mizarstvo A. ROJINA & Co.

LJUBLJANA

Slomškova ulica ●● Kolodvorska ulica

M. Rač

prevoznništvo

Ljubljana

Tyrševa c. 29
Tržaška cesta 9

Tvoznica „Bakula“
in stukaturnega testja

Josip R. Puh

Ljubljana
Gradaška 22

Zaloga paketov in
stične lepence

» O K I «

Jajčne domače
testenine

Ljubljana

Celovška cesta št. 232

Srečno in uspešno
Novo leto 1937 želi
svojim cenj. odjemalcem

Ivan Zupančič

izdelovatelj metelj

LJUBLJANA

Kersnikova ul. št. 3

Brunčič IVAN

pleskarstvo
in ličarstvo

LJUBLJANA

Kolodvorska ul. 23

CONTINENTAL

SAMOPRODAJA:

Ivan Legat

Maribor

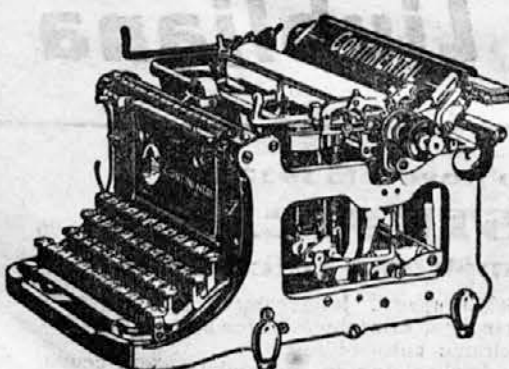
Vetrinjska ulica št. 30

Telefon 2434

Ljubljana

Prešernova ulica št. 44

Telefon 2636

Vsem cenjenim odjemalcem in naročnikom
iz trgovskih, industrijskih in obrtnih krogov

1937

Srečno novo leto!

Učiteljska tiskarna in knjigarna
v Ljubljani - podružnica v Mariboru

Srečno Novo leto
želi

Franjo Maver

fototrgovina, galanterija,
toaletne potrebščine

Ljubljana

Miklošičeva cesta 6
(nasproti hotela Union)

Srečno novo leto 1937!

Oblat Aleksander

trgovina s čevlji

Ljubljana, Sv. Petra c. 18

Zadovoljno novo leto 1937

ANTON ČERNE

GRAVEUR

Ljubljana, Dvorni trg

Srečno novo leto 1937!

Anton Merhar

pletarstvo in prodaja lesenih izdelkov

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 22

Srečno in veselo novo leto
želi vsem odjemalcem in pri-
jateljem

Radenska

»SLADKOR«

DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA — TYRŠEVA C. 1
(PALAČA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE)

želi vsem svojim p. n. odjemalcem

srečno in veselo novo leto 1937

Spedicija in posredništvo

TURK**Ljubljana**

Masarykova cesta šte. 9

Srečno in veselo novo leto 1937
želi umetna knjigovoznica**Stane Ogrinc**

Ljubljana, Novi trg (vhod Breg šte. 1)

F. HREHORIČ

manufakturna veletrgovina in na drobno

Ljubljana

TYRŠEVA CESTA 28

TELEFON ŠTEV. 24-04

Srečno in veselo novo leto 1937

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Karl Prelog

Gospeska ul. 3 Ljubljana Dvorni trg 3

Srečno in uspehov polno novo leto 1937

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem,
prijateljem in znancem**MEDIČ-ZANKL**tovarne olja, lakov, barv, škroba,
Ljubljana, Medvode, Domžale

Srečno in veselo Novo leto želi vsem

IVAN JANČARizdelovanje oljnatih barv, lakov,
firneža in steklarskega kleja

Ljubljana, Miklošičeva cesta 4

Veselo in srečno Novo leto

želi
elektrotehnično podjetje**Ivan Mihelčič**

Ljubljana, Borštnikov trg 1

Vsem cenjenim odjemalcem se zahvaljujem
želet jim srečno in veselo novo leto 1937**Jernej Jelenič**

tovarna vinskega in špiritovega klsa

Ljubljana, Stari pot št. 1

Srečno in veselo novo leto 1937

Čemažar Josiplitografija, kartonaža, tovarna koledarjev
LJUBLJANA, Igriška 6

Srečno in veselo novo leto 1937

špecerija
delikatese
zajtrkovalnica**LEGAT**LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA C. 28

Srečno in veselo novo leto 1937

A. & E. Skabernè
Ljubljana

Srečno in veselo novo leto 1937

želi svojim poslovnim prijateljem

tovarna mila, pralnih ter čistilnih praškov in kristalne sode

Dolničar & Richter v Ljubljani

Srečno in veselo novo leto 1937 želi

Telefon 28-26 **JOSIP STUPICA** Telefon 28-26
LJUBLJANA, Slomškova ulica št. 6Trgovina avtomobilov, voz in konjskih oprem. Jermenarstvo in sedlarstvo.
Auto-ličanje po najnovejšem ameriškem brizgalnem sistemu, emajliranje v
ognju in tapetiranje avtomobilov.Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela solidno in po konkurenčnih cenah.
Bencin - olje **AUTO GARAŽA** Bencin - oljeNa razpolago boksi za dnevno in mesečno uporabo.
Dostop v garažo ob vsaki uri. Gumi-zastopstvo „PIRELLI“Srečno in veselo
novo leto 1937

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

PIPAN & Cie.

kem. komercialna družba z o. z., Ljubljana

Srečno in veselo
NOVO LETO

1937
želim vsem odjemalcem
mojih domačih
proizvodov

„ADRIA“

COLONIALE

Filip Sibenik
tvojnica pecivnih
praškov
Ljubljana

Tvornica kuvert in konfekcija papirja

KVERTA D. Z. O. Z.

LJUBLJANA, Tyrševa cesta št. 67

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
srečno in veselo novo leto 1937

Srečno in veselo novo leto 1937
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

MERCINA & DRUG

trgovina s papirjem na veliko
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8

Glav. zastop. in samoprodaja za Slovenijo vseh
izdelkov tovarne za dokumentni in kartni papir
Bratje Piatnik - Radeče

Srečno in uspešno novo leto 1937

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Kolinska tovarna hranil d. d.

Ljubljana

Srečno in veselo novo leto 1937 želi

L. MIKUŠ

Ustanovljeno leta 1839

LJUBLJANA
MESTNI TRG 15

DEŽNIKI

Na malo! Na veliko!

Srečno in veselo novo leto

1937

želi vsem svojim cenjenim
odjemalcem

SCHMITT F. M.

LJUBLJANA

Prav uspeha polno novo leto 1937

želi vsem svojim cenje-
nim odjemalcem tvrdka

A. VOLK

LJUBLJANA

Resljeva cesta št. 24

Srečno in veselo novo leto 1937 želi

Carinsko posredniški
in spedijski bureau

» GROM «

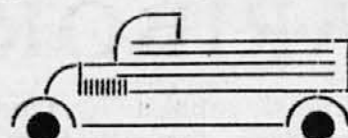
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 41

Podružnice:

Maribor — Jesenice — Rakek

SPEDICIJSKO PODJETJE

R. Ranzinger
Ljubljana

Srečno in veselo novo leto 1937 želi

Gradbeno in tesarsko podjetje

ANTON MAVRIČ

mestni stavbenik in sodni izvedenec v Ljubljani

Pisarna v lastni trinadstropni hiši na
Tyrševi cesti št. 55 -- Telefon 33-82

Priporoča se tudi v novem letu za
naklonjenost in mnogoštevilni obisk

Srečno Novo leto

vsem cenjenim odjemalcem in konsumentom našega piva, špirta in kvasa želi

PIVOVARNA „UNION“ D. D. -- LJUBLJANA

Srečno in uspeha polno novo leto 1937
žele sledeče zunanje tvrdke:

Marko Rosner, Maribor

Tekstilno blago vseh vrst

Telefon int. 22-32

Brzjavlj: Rosner Maribor

Hvala Artur potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje, galante- rija ter modno blago K A M N I K	Srečno in veselo novo leto želi vsem cenj. odjemalcem ALFONZ OBLAK Novo mesto	Leopold Kopač TRGOVINA Z MANUFAKTURO IN GALANTERIJO Novo mesto Kralja Petra trg 4	Tekstilna industrija d.d. Varaždin, pro- dajalnica, Novo mesto in Ivan Šmalc največja zaloge klo- bukov, kož in čevljev Novo mesto	Karol Albrecht trgovina z železnino, porcelanom in steklom v Kamniku
Srečno in veselo novo leto 1937 Jos. Černelič manufaktura Kranj	Markon Fanči trgovina z mešanim blagom Kranj	Srečno novo leto 1937 J. Schneider tovarna strojev Škofja Loka	Ivan Avguštin trgovina z žitom, moko in dežel- nimi pridelki Škofja Loka (kolodvor)	M. Pirc Kranj Mestni trg 2
Prekajevalnica „JUNGER“ Na debelo! Na drobno! Celje Prešernova ul. 3	P. Semko krznar in izdelovatelj čepic Maribor, Gosposka 37	J. Schneider tovarna strojev Škofja Loka	Marija Sieber Maribor Glavni trg	HOTEL „Jelen“ KRANJ
„Kovina“ družba z o. z. trgovina z železnino v Kranju	F. BERNHARDOV sin : imejitelj Avgust BERNHARD Zaloga stekla in porcelana MARIBOR, Aleksandrova c. 17	V. VOŠINEK TRGOVINA Z USNjem IN SIROVINI KOŽAMI MARIBOR Koroška cesta 13	Ivan Kovačič Trgovina s steklom in porcelanom Specialna delavnica okvirjev Maribor, Koroška cesta 10	Franc CVERLIN krojaštvo in konfekcija Maribor, Gosposka ul. 32
K. & R. Ježek Maribor izdeluje vse vrste polje- delskih strojev. Moderno urejena livarna železa	Hotel-restavracija „Novi svet“ lastnik Josip Porodnik, Maribor Jurčičeva ulica 7. Telefon 27-25	IVAN Rojnik Slovenjgradec Trgovina z me- šanim blagom Izdelovanje perila Zaga lesna trgovina	Josip Sulič čevljarški mojster, trgovina z lastnimi in tovarniškimi izdelki, Maribor Aleksandrova cesta 30	„MERKUR“ Mednarodna transport. družba z o. z. MARIBOR, Meljska cesta 12
MILOŠ OSET špecerijska in kolonijalna engros trgovina Maribor			FRANC SWATY MARIBOR Prva jugoslovanska tovarna brusnih plošč, brusnih kam- nov in vseh brusnih sredstev	

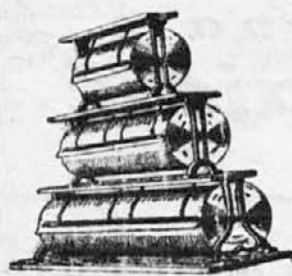
Srečno in veselo
NOVO LETO

želimo vsem našim
cenjenim odjemalcem

PERSIL

DRUŽBA Z O. Z.
CELJE

Anton Božič tkalnica volnenih in bombažnih tkanin Kranj	Jakob Kos KOTLAR Maribor, Glavni trg 4	Elektrarna Vinko Majdič Kranj
Srečno novo leto 1937 Janko Rant Kranj	HOTEL »Stara Pošta« KRANJ restavracija in kavarna želi srečno in veselo novo leto 1937 vsem cenj. gostom in prijateljem ter se vljudno priporočata Franc in Francka Lieber	Jadranska posavska čevljarna družba z o. z. Kranj
Srečno novo leto 1937 Trata Mlin d. z o. z. Škofja Loka, kolodvor		Ferd. Sajovic Kranj manufaktura Prešernova ul. 10
Ivan Kravos kovčegi, ročne torbice, dokolenice, nahrbtniki itd. Maribor Aleksandrova c. 13	Rudolf Kiffmann mestni stavbenik Maribor Meljska c. 25	»VESNA« Akumulator ● Maribor Akumulatorji vseh vrst Domač izdelek!
		Srečno novo leto 1937 Martinez & Strauss Maribor
		Ernst Gert medičar in svečar Maribor Gosposka ul. 13
Fr. Gorjanc Lesna trgovina Deželni pridelki Eksport lesa ● Kranj	TISKARNA »Kolektor« Albin Pogačnik Stražišče pri Kranju Telefon šte. 4	»Margo« mariborska mlekarina in tovarna sadnih konzerv dr. z o. z.
		Elektrotehnično podjetje A. Rečnik Maribor, Pobreška cesta 6 Telefon 2447 izvršuje vsa inštalacijska dela za luč in pogon ter vsa popravila. — Zaloga električnega materiala, žarnic, lesten- cev, motorjev i. t. d.
		Usnjarna Viktor Kosi Maribor Kralja Petra trg 9
Srečno in veselo novo leto 1937 želi vsem cenjenim gostom in odjemalcem mesa Josip Windischer hotelir in mesar Novo mesto	Srečno in veselo novo leto 1937 želi svojim cenjenim odjemalcem Josip Turk Novo mesto	Srečno in veselo Novo leto želi vsem cenj. odjemalcem Ivan Medic industrija perila ● Novo mesto
		Srečno Novo leto želi Novomeška klet v Sokolskem domu in se za cenj. obisk priporoča. — Točijo se prvovrstna dolenjska, štajerska in izborna dalmatinska vina
		Hotel Metropol Novo mesto ● se cenjenim trgovcem in trgovskim potnikom priporoča
Srečno in veselo novo leto 1937 Ivan A. Grosek trgovina z mešanim blagom Trebneje Dolenjsko	Srečno in uspešno novo leto 1937 želi vsem svojim cenj. odjemalcem Pavel Bauerheim trgovina z mešanim blagom Hrastnik	Savinjska tovarna barv in lesnih izdelkov Aloiz Gorčar i dr. Mozirje
		Jos. Senica trgovina ● Domžale Podružnica Sneberje
		P. Koren preje Šterk Črnomelj Bela Krajina Telefon 5
Avtopodjetje Peregrin Bratje Rode Kamnik ● Avtobusi in tovorni avtomobili za vožnjo vedno na razpolago	Izdelovalnica gumbov »Biser« M. Keamar Kamnik	Tone Knaflič tovarna usnja Kamnik
		Ant. Stergar Kamnik ● Eksport kamniškega apna ter zdravilnih zelišč
		Karol Skala manufaktura, špecerija, galanterija, bencin, avto-olje En gros! En detail! Kamnik

MARIBORSKA TISKARNA D. D. v Mariboru

želi odjemalcem ovojnega papirja

Srečno novo leto 1937!

Vsem cenjenim odjemalcem želi srečnejše in udobnejše

NOVO LETO 1937

špecerijska, delikatesna in galanterijska trgovina

Josip Kobé, Novo mesto

Skladišče petroleja Standard V. O. C.

Obilo sreče v novem letu 1937

želi vsem cenjenim
trgovskim prijateljem

Viljem BRAUNS

tovarna anilinskih barv
in kemičnih izdelkov

Celje

Veliko poslovnega uspeha v Novem letu
želi svojim odjemalcem

»ETA«

tovarna gorčice in konzerv družba z o. z.

V KAMNIKU

TITAN

D. D.

Kranjska tovarna železne in
ključavničarske robe in livarna

KAMNIK

Vsem cenjenim odjemalcem se zahvaljujemo
želet jim srečno in veselo novo leto 1937

„Jugočeska“

Jugoslavansko-češka tekstilna industrija d. d.

Kranj

CENJENIM ODJEMALCEM ŽELI

PRIJETNO IN USPEŠNO 1937

DRAGO ROSINA

MARIBOR

ZALOGA GALANTERIJE,
PLETENIN, PAPIRJA ITD.

Joža Hrastelj

trgovec

GORNJA RADGONA - SLATINA RADENCI

želi vsem svojim poslovnim prijateljem

Srečno in veselo Novo leto

Anton Hofbauer

trgovina z usnjem, čevljarstvi
potrebščinami in vsem v to stro-
ko spadajočim orodjem v Celju,
Gospodarska ulica števil. 6, ter

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
uspehov polno in srečno Novo leto!

„FENIKS“

tvornica usnjenih izdelkov, ka-
kor dokolenice, aktovk, damskih
torbic, kovčegov, gornjih delov
za čevlje in drugo v Celju

Srečno Novo leto želi tvrdka
Franc Kastelic - Novo mesto

železnina in špecerija

Srečno in veselo Novo leto

želi vsem cenjenim odjemalcem

BAEBLER

STROJNO PLETILSTVO

RADOVLJICA

Srečno in veselo novo leto 1937

**Lesna industrija, parketna
tovarna in parna opekarna**

FRAN KOTNIK

Verd, p. Vrhnika (Dravska banovina)

Joško VEBER

veletrgovec

Škofja Loka - kolodvor

vošči vsem svojim cenj. odjemalcem
srečno in veselo novo leto 1937

Vsem cenj. odjemalcem in poslovnim prijateljem želim prav srečno
NOVO LETO in mnogo poslovnega uspeha v prihodnjem letu

1937

JOS. BENKO

TOVARNA MESNIH IZDELKOV
MURSKA SOBOTA

Tiskarna Merkur

LJUBLJANA / GREGORČIČEVA UL. 23 / TEL. 25-52

želi svojim cenjenim naročnikom in odjemalcem
srečno in uspešno novo leto 1937
ter se priporoča za nadaljnjo naklonjenost

Ustanovljena 1869

Trgovina s semeni

M. BERDAJS, MARIBOR

se priporoča in želi srečno Novo leto

Srečno in veselo novo leto 1937

želita

Pinter & Lenard

Maribor

Srečno novo leto 1937 želi

Fran Ks. Lešnik

Maribor

GLAVNI RAZPEČEVALEC
MAGGI-jevih in Bensdorp-izdelkov
ZA KRALJEVINO JUGOSLAVIJO

Srečno in veselo Novo leto

želi vsem cenjenim odjemalcem

LESNA INDUSTRIJA

PETER MAGERL

POLJČANE

Robert Rosenfeld

Trgovina z mešanim blagom, deželnimi pridelki, jajci in suhimi gobami

Ptuj

Telefon štev. 48

želi zdravo in uspešno novo leto 1937
vsem svojim trgovskim prijateljem

Universale

tovarna klobukov
in slamnikov
d. z o. z.

Domžale

Srečno in veselo Novo leto

želi

tvornica čokolade

A. ZAVRTANIK

Lesce-Bled

Srečno in veselo Novo leto želi

VINKO SAVNIK

BLD / RADOVLJICA / JESENICE

Srečno in veselo novo leto 1937

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

RADO PREGRAD

industrija umetnih cvetic

Podčetrtek, Dravska banovina

J. NOVAK

tovarnar

Radovljica

Srečno in veselo novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem

„Slavija“

Jugoslovanska zavarovalna banka
v Ljubljani

Gospodarska ulica 12, telefon štev. 2176, 2276.

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

L. M. Ecker sinova

- Splošno kleparstvo
- leso-cementne strehe
- strelovodne naprave
- vodovodne inštalacije

Slomškova ulica 4
TELEFON 29-33

Nu Enamel

email trajne lepote, krasnega ble-ska, prepleškaš vse od pohištva do avtomobila

Ing. Rudaž Sava
Ljubljana, Prešernova 3

VERLIČ JOSIP, LJUBLJANA

lastnik tvrdke

ANT. KRISPER COLONIALE, Tyrševa c. 31

USTANOVLJENA LETA 1834

Telefon št. 22-63 Brzjavi: Verlič Ljubljana

Veletrgovina kolonialne in špecerijske robe -- Vele-
pražarna kave -- Mlini za dišave

Zaloga špirta, raznega žganja in ko-
njaka ter vseh vrst mineralne vode

Točna posrežba! Ceniki na razpolago!

POSLOVNA HIŠA IN SKLADIŠČA

IVAN KRIVIC

Tvrdba osnovana 1873

LJUBLJANA

Frančiškanska ulica 10

Telefon 39-15

Trgovina
s špecerijskim,
kolonialnim in
materialnim blagom

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna

ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

**MESTNA HRANILNICA
LJUBLJANSKA**

Nove vloge Din 50,000.000*—
Oproščene vloge, prene-
šene na nov račun . . . 60,000.000*—

Skupno stanje novih vlog Din 110,000.000*—

Nove vloge vsak čas izplačljive

Obrestna mera do 5%

Za vse vloge jamči mestna občina ljubljanska

● **Vse za smučanje**

in druge sporte dobite pri tvrdki

B. Kolb & Predalič
Ljubljana, Kongresni trg štev. 4

Telefon 25-61

Telefon 25-61

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

NOVO na Sv. Petra cesti št. 30
trgovino (vis-à-vis sedanje trgovine)

je otvorila že znana in solidna tvrdka **F. I. Goričar**

kjer bo imela specialno zalogo platnenega in
pralnega blaga, na pr.: pravo platno za rjuhe in
prte, šifone, kotonino, flanele, namizne garniture,
posteljne garniture, zavese, gradl za žimnice,
inlete, volnene in prešite odeje, flanel rjuhe,
kakor tudi izgotovljeno moško, damsko in po-
steljno perilo in trikotažo.

Bogata izbira blaga za poročne opreme
Lepa in praktična darila za Novo leto itd.

V delo sprejemamo vse vrste perilo, kom-
pletne opreme za neveste, kar izgotovimo so-
lidno po najnižjih cenah! Ob priliki potrebe v teh
artiklih prosimo, da si ogledate tudi pri nas,
zagotovljajoč Vam najboljše postrežbo!

NAZNANILO!

Cenjenemu občinstvu
vljudno naznanjamo,
da smo se

PRESELILI S TRGOVINO KLOBUKOV
s Tyrševe c. 12 v Florjansko ulico 19

Istotam se dobe tudi vsa popravila. — Za obilen obisk se priporoča

KLOBUČARNA FRANC BERNIK

d. z. o. z. LJUBLJANA — FLORJANSKA UL. 19

Električna svetila

za vsako rabo dobite v največji izbiri pri nas. Sve-
tilke za stanovanje, poslovne lokale, trgovine in
gostilne, hotele, skladišča, tvornice itd. Specialne
svetilke za turistične in smučarje. Velika izbira lustrov
in žarnic. Zaloga vsega materiala za elektro-insta-
lacije. Najugodnejša izbira elektr. likalnikov,
kuhalnih plošč, loncev in peči. Vedno
prvovrstni material in solidne cene

„ELEKTROINDUSTRIJA“ D. D.
Ljubljana, Gosposvetska c. 13 - Tel. 23-14

Trgovci!
Izložbeni aranžerji!

Najmodernejši in najlepši izložbeni okras so **NEON-**
ske svetlobne linije in konture v različnih barvah
Brezplačna pojasnila daje „Neon“, ing. Zupančič,
Ljubljana, Aleksandrova c. 4 - mezanin. Telef. 29-66

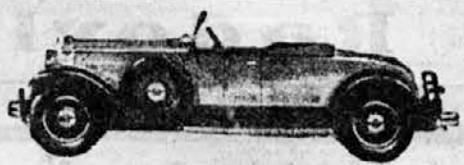
KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE**TISKARNE**

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace,
journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-

žice, risalne bloke itd.

**BOSCH-
SERVICE**

Izvršujem vsa popravila magnetov za avtodynamo, zaganjačo
(Anlasser) ter vso električno napeljavo na avtomobilih
in motociklih. Lastne naprave za polnjenje akumulatorjev.
Vedno v zalogi vsi tovrstni Bosch-proizvodi

J. KRALJIČ, LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA C. 13 — Tel. 25-35

SITARSKA

IN

ŽIMARSKA ZADRUGA

R. Z. Z. O. Z.

v Stražišču

(pri Kranju)

izdeluje žimnata sita za
gospodinske in industrij-
ske svrhe in jih izvažajo
v vse evropske države,
v Severno Afriko, Azijo
in Južno Ameriko

**A. Šarabon
LJUBLJANA**

Uvoz kolonialne robe

Veletrgovina s špecerijo

Velepražarna za kavo

Mlini za dišave

Glavna zaloga rudnin-
skih vod

Brzjavni naslov:
ŠARABON LJUBLJANA
Telefon št. 26-66
Ustanovljeno leta 1886

Že v 24 urah barva, plesira in
kemično snaj
obleke, klobuke

ltd, škrobji in svetlolika srajce, ovrat-
nike in manšete. Pere, suši, munga in
lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.